

Fjärilsfynden i Sydost 2008

MATS LINDEBORG

Detta är den 14:e fjärilsrapporten i Lucanus som behandlar de för oss intressantaste fynden i sydöstra Sverige. En sämre säsong än 2007 hade vi svårt att föreställa oss men 2008 var ännu värre. Vädret var ändå överlag bättre men effekterna av det svala och regniga vädret 2007, kombinerat med att migrationsväder nästan helt uteblev, gav rent allmänt en mycket mager utdelning. Trots detta kommer det in många trevliga fynd och det är märkbart att fjärilsfaunan ändå håller sig i rörelse samt att det finns mycket kvar att utforska i vår ändå ganska välfrekventerade region.

I texten tas sådana arter upp som författaren och granskare bedömt som intressanta ur ett riksperspektiv. En del arter har en något mer omfattande text och dessa bygger ofta på rapportörernas egna berättelser.

Systematik och nomenklatur följer den aktuella katalog i Catalogus Lepidopterorum Suecicae som kan hittas på <http://www2.nrm.se/en/catalogus.html.se>.

Förutom en del uppdateringar följer den i stort sett The Lepidoptera of Europe (Karsholt & Razowski 1996). De svenska namnen har hämtats från förteckningen över svenska fjärilnamn (Svensson & Palmqvist 1990) utom för dagfjärilar som anges enligt Eliasson et al. (2005) och spinnare som anges enligt Hydén et al. (2006). Rödlistade arter har markerats med respektive hotkategori och är uppdaterade enligt den senaste rödlistan (Gärdenfors 2005).

Nästa årsrapport

Det är osäkert om jag kommer att skriva rapporten även nästa år beroende på att arbetet med att författa den är ganska tidsödande och det finns allt för många aktiviteter som rent privat kolliderar. Om någon känner sig manad så får den gärna ta över skrivandet, alternativt dela arbetet med mig efter överenskommelse. Kontakta mig i så fall.

Till att börja med kan även 2009 års rapporter skickas till mig så vidarebefordrar jag bara dem om någon annan gör anspråk på att skriva nästa årsrapport. Rapporterna kan skickas till min adress eller via e-post matslindeborg@hotmail.com eller mats.lindeborg@telia.com. Skicka dem helst senast under januari månad. Ange landskap, socken och närmaste ort eller plats, antal exemplar, datum, rapportörer, ev. din ZOO-TAX kod samt kortfattat övrig information av intresse. Jämför gärna med denna artikel! För rödlistade arter är även RN-coordinater önskvärda. För att få din namnförkortning i form av ZOO-TAX kod måste adress och födelseår anges.

NYA LANDSKAPSFYND

SMÅLAND

Acrolepia autumnella (besksötemal). Flise-ryd, Fårhagsberget larver 21.7 (BÅBS).
Cosmiotes consortella (sandgräsminerarmal). Kalmar dämmme 3 ex 6.8 (LTSS).
Elachista elegans (pipröminerarmal). Bäckebo, 2 km V Rugstorps 25.6 2006 och åter 2007 (BÅBS).
Monochroa arundinetella (starrdystermal). Grytsjön 10.7 (BÅBS).

Cydia servillana (sälggallvecklare). Nybro flera ex och observationer 4-5.6 på feromon i ett f d grustag/lövskog med gott om sälg (KSMS).

Mythimna turca (rödoftsat gräsfly). NT. Nybro 28.6 (KSMS).

ÖLAND

Phyllonorycter leucographella (eldtorgguldmal). Denna expanderande art har nu nått Öland. Den 17.11 hittades minor på eldtornsbuskar utanför kommunhuset i Mörybånga (BÅBS, KAHS).

Argyresthia trifasciata (trädgårdsmal). Färjestaden, larver 8.2 2009. På platsen fanns även gamla angrepp varför arten tas med redan i denna rapport (BÅBS).

Coleophora dianthi (nejliksäckmal). Gårdby sandhed 1 ex skraphåvat på sandfältet 19.6 2005. (Keld Gregersen). Exemplaret är nylingen genitaliebestämt och därfor rapporterat först nu (BÅBS pers. medd). Trots att Gårdby sandhed är så välfrekventerade av entomologer så görs det fortsfarande, liksom på många andra kända lokaler, fortsfarande fynd. *Udea olivalis* (kvadratmott). S. Möckleby, Albrunna 1 ex 21-27.6 (KAHS).

ÖVRIGA OBSERVATIONER OCH NOTISER

Stigmella nylandriella (mörk rönndvärgmal). Sm, Nybro minor 8.7 (KSMS).

Stigmella carpinella (avenbokdvärgmal). Öl, Högsrum mina 6.10 (KSMS).

Stigmella perpygmaeella (brun hagtordvärgmal). Öl, Albrunna minor 24.9 (KSMS).

Ectoedemia longicaudella (större ekbarkdvärgmal). Sm, Grytsjön 15.7 (KSMS).

Ectoedemia amani (almbarkdvärgmal). Öl, Lenstad 25.7 (KSMS).

Nemophora minimella (kärrantenmal). Sm, Alstermo, Ågårdsgärde 1 ex (Tobias Ivarsson).

Lampronia flavimitrella (hallonsnärknoppmal). Sm, Kalmar 28.5 (KSMS).

Emmetia heinemanni (björnbärspannluggmal). Sm, Nybro minor 8.10 (KSMS).

Infurcinea albicomella (klipplavmal). Sm, Fliseryd, Fårhagsberget 1 hona på ljus 21.7 (BÅBS).

Agnathosia mendicella (tiggarsvampmal).

NT. Sm, Grytsjön 1 ex 9.6 och Frödinge, Håstö 1 ex 15.7. Båda på ljus (LTSS), Öl, Lenstad 25.7 (KSMS).

Nemapogon nigralbellus (sebrasvampmal). Öl, Degerhamn 31.7 (KSMS).

Nemapogon falstriella (sorgsvampmal). DD. Öl, Ismantorp 1 ex på ljus 27.7 (KSMS), Lenstad, Tävelsnumsmossen 2 ex 19-25.7 och Lenstad, Smedsgärde 1 ex 27.7-1.8. Alla i feromonfällda (LTSS), Lenstad, Smedsgärde 1 hona på ljus 7.8 (BÅBS).

Stenoptinea cynaeimarmorella (plommonlavmal). Sm, Grytsjön 8-14.7 och Öl, Runsbäck. Flera ex i feromonfällda (LTSS).

Caloptilia falconipennella (falkstyltmal).

Sm, Nybro 1.5 (KSMS).

Parornix traugotti (glasbjörkvikbladmal).

Sm, Grytsjön 9.6 (KSMS).

Phyllonorycter corylifoliella (vinterbjörkguldmal). Öl, Tveta mina 2.9 (KSMS).

Cameraria ohridella (kastanjemal). Öl, Hildesborg, många flygande ex dagtid vid ödetorpet kastanj 29.8 (LTSS).

Argyresthia trifasciata (trädgårdsmal). Bl, Jämsunda flera ex 31.5 och Sm, Kalmar vid sjukhuset flera ex 8.6 (LTSS), Nybro håvad 26.5 och många ex därfter (KSMS).

Ypsolopha nemorella (ljusgul trymal). Öl, Degerhamn 31.7 (KSMS).

Digitaliva reticulella (norskknoppmal). Sm, Nybro 1 ex 7.8 (KSMS), Öl, Gårdby sandhed 1 ex på ljus 22.7 (LTSS).

Plutella xylostella (kålmal). Öl, Runsbäck 1 ex 29.4 (LTSS).

Eidophasia messingiella (kärrsenapsmal). Sm, Grytsjön 1 ex på ljus 8.7 (LTSS).

Agonopterix eremitella (renfaneplattmal). Sm, Kalmar, Nyhemskullen 1 ex 30.4 (LTSS).

Cosmiotes consortella (sandgräsminerarmal). Öl, Möckelmossen 29.7 (KSMS).

Elachista pomerana (kärrgräsminerarmal). Sm, Grytsjön 9.6 (KSMS).

Elachista serricornis (laggräsminerarmal). Sm, Grytsjön 9.6 (KSMS).

Heinemannia festivella (vitkul lövängsbrokmal). Öl, Lenstad 18.6 och Gårdby 5.7 (KSMS).

Bisigna procerella (hieroglypraktmal). Öl, Degerhamn 31.7 (KSMS).

Hypercallia citrinalis (jungfrulinpraktmal). NT. Bl, Sällemåla 1 ex på ljus 5.7 (HHYS).

Metriotes lutarea (buskstjämlombokapselmal).

- Sm, Kalmar talrik 28.5 (KSMS).
Coleophora spiraeella (spireasäckmal). Sm, Madesjö, Stensjön säckar 25.8 (KSMS).
Coleophora prunifoliae (körsbärrsäckmal). Sm, Nybro 7.7 2006 (KSMS).
Cosmopterix ziegleriella (humlefransmal). Sm, Strömsrum en hane och en hona 1.7 (BÅBS).
Cosmopterix orichalcea (ängsgräsfransmal). Sm, Kristdala, Skrikebo 1 hane 10.7 (BÅBS).
Teleiodes flavimaculella (gulfläckbladkantmal). Sm, Nybro 12.6 (KSMS).
Gelechia turpella (frodig poppelstavmal). Öl, S. Möckleby 31.7 (BÅBS, KSMS).
Klimeschiopsis kiningerella (bergnejlikemal). Öl, Degerhamn 31.7 (KSMS).
Dichomeris limosellus (sandklövernålpalpmal). Öl, Gårdby sandhed 5.7 (KSMS).
Aethes beatricella (odörtblomvecklare). VU. Öl, Kårehama och Mörbylånga från stänger intagna i januari kläcktes ca 30 ex (KAHS).
Cochylis atricapitana (ståndsblobromvecklare). Öl, Degerhamn 31.7 (KSMS).
Eana derivana (mindre gulfläckgrävecklare). Öl, Lenstad 18.6 (KSMS).
Celypha siderana (spireabrokvecklare). Sm, Nybro larvargrepp i maj (KSMS).
Celypha tiedemanniana (fräkenbrokvecklare). Sm, Dalhem, Sjöända 2 ex på ljus 14.7 (LTSS), Öl, Runsten, Dyestad ca 40 ex håvade 15 och 16.7 (KAHS).
Phiaris metallicana (metallbrokvecklare). Sm, Nybro 27 och 30.6 samt 9.7, Grytsjön 15.7 (KSMS).
Gypsonoma opressana (poppelknoppvecklare). Öl, Ismantorp 27.7 (KSMS).
Gypsonoma aceriana (poppelskottvecklare). Öl, Ismantorp 27.7 och Degerhamn 31.7 (KSMS).
Gypsonoma minutana (silverpoppelbladvecklare). Öl, Degerhamn 31.7 (KSMS).
Eucosma metzneriana Sm, Grytsjön 1 ex 9.6 (LTSS), Öl, enstaka spridda fynd maj-juni (flera rapportörer).
Cydia cognatana (kvartsmånetallbarkvecklare). Sm, Grytsjön 9.6 (KSMS).
Cydia corollana (aspbarkvecklare). Sm, Bäckebo, Grytsjön 4 ex på ljus 11.5 (KAHS).
Pammene germanana (svart solvecklare). Sm, Grytsjön 3 ex på ljus 9.6 (LTSS).
Pammene aurita (gyllene sykomorsolvecklare). Öl, Degerhamn 31.7 (KSMS).
Wockia asperipunctella (aspraspmal). Sm, Grytsjön 9.6 (KSMS).
Galleria mellonella (stort vaxmott). Öl, Näsbyp 1 ex 25.7-6.8 och Nedre Ålebäck 1 ex 6-19.8 (BZZS).
Endotricha flammealis (lövkrattmott). Bl, Hasslö 2 ex 5.7, 2 ex 13.7, ca10 ex 26-27.7 (PMUS), Gö, Smalsund 1 ex 9.7 (FOUS), Utlängan 1 ex 25.6-14.7, 6 ex 15-29.7 och 10 ex 30.7-13.8, Öl, Nedre Ålebäck 1 ex 14-22.7, 1 ex 23.7-5.8, Näsby 2ex 25.7-6.8 och Solberga 2 ex 25.7-6.8 (BZZS), Runsbäck 1 ex 24.7 och 2 ex 26.7-1.8 (LTSS), många ex på ett flertal platser från söder upp till Norra udden (KAHS), Gårdby 3 ex 2.8 (LJRS, KPOS, HGNS, MKES, SELLS), Mellstabys 11 ex 20.7-11.8 (LJRS).
Abrepia compositella Öl, S. Möckleby, Albrunn 40 ex 3-23.5 (KAHS).
Laodamia faecella (björkskogsmott). Bl, Utlängan 15-29.7 (BZZS).
Onocera semirubella (käringtandmott). Bl, Utlängan 2 ex 15-29.7, Öl, Kårehama 4 ex 26.7-4.8 (BZZS), Ismantorp 27.7 och Degerhamn 31.7 (KSMS), Gårdby sandhed 1 ex på ljus 22.7 (LTSS) och 1 ex 2.8 (KPOS), N. Möckleby, Dörby och S. Möckleby, Albrunn 3 ex i juli (KAHS).
Sciopta adelphella (vitpilmott). Bl, Utlängan 1 ex 25.6-14.7, Öl, Näsby 1 ex 26.6-12.7 och Nedre Ålebäck 2 ex 23.7-5.8 (BZZS).
Nephopterix angustella (benvedsmal). Öl, Runsbäck 1 ex 2.6 (LTSS), Lenstad 18.6 (KSMS), Arontorp 2 ex 19.7 och Nedre Ålebäck 2 ex 23.7-5.8 (BZZS), 20-tal ex på ett flertal platser (KAHS), Hulterstad larver i benvedsfrukt 4.7 och 4 ex i betesfällda 7-15.8 samt Mellstabys 1 ex 26.9 (LJRS).
Euzophera fuliginosella (björkrörmott). NT. Sm, Grytsjön 1 ex 8.7 (LTSS), Degerhamn 31.7 (KSMS).
Wittlesia pallida (blekt ugglemott). Sm, Nybro 10.8 (KSMS).
Crambus silvella (skogsgräsmott). Öl, Ismantorp 27.7 (KSMS).
Catoptria verellus (äktagräsmott). NT. Bl, Gö, Smalsund drygt 5 ex 9.7 (FOUS), Hasslö 1 ex 13.7 (PMUS), Öl, Degerhamn 31.7 (KSMS).
Platytes cerusella (litet mossmott). Bl, Utlängan 1 ex 30.5-24.6 (BZZS).
Pyrausta migrata (svart solmott). Öl, Räppinge, Getstadås 1 ex 7.5 (LTSS).

- Evergestis extimalis* (bergsenapsmott). BI, Ut-längan 1 ex 15-29.7 (BZZS).
- Loxostege sticticalis* (bettnott). BI, Rödeby, Bubbetorp 1 ex 30.7 (HEY), Ut-längan 3 ex 30.7-13.8, Öl, Gårdby 2 ex 2.8 (LJRS, KPOS, HGNS, MKES, SELLS) samt Mellstab 3 ex 8-11.8 och 1 ex 6.9 (LTSS), Nedre Ålebäck 1 ex 23.7-5.8, Arontorp 1 ex 4 och 15.8 samt 6.9 och Solberga 2 ex 7-24.8 (BZZS), endast 5 ex (KAHS), Runsbäck 4 ex 26.7-1.8 (LTSS).
- Ostrinia nubilalis* (majsmott). BI, Gö, Smalsund 1 ex 9.7 (FOUS), Hasslö 1 ex 5.7, 2 ex 13.7 (PMUS), Ut-längan 25 ex 30.5-24.6, Öl, Nedre Ålebäck 4 ex 28.5-18.6, Kårehamn 20 ex 18.6-2.7, Kapelludden 5 ex 18.6-2.7 och därefter sparsamt jämfört med tidigare år (BZZS), Gårdby sandhed 11.7 (KSMS).
- Perinephele lancealis* (lansettmott). BI, Hasslö 1 ex 29.6 (PMUS).
- Microstega hydinalis* (sidengult ängsmott). Öl, Arontorp 1 ex vardera 10, 11, 19 och 31.7 (BZZS).
- Anaina verbascalis* (kungsljusmott). BI, Ut-längan 1 ex 25.6-14.7, Öl, Näsby 1 ex 25.8-14.9 (BZZS), Mellstab 1 ex 23-26.7 och 1 ex 19.8-8.9 (LJRS), Gårdby, N. Möckleby, Dörby och S. Möckleby, Albrunna 6 ex 3.8-13.9 (KAHS).
- Agrotera nemoralis* (avenboksmott). NT. BI, Ut-längan 2 ex 15-29.7 (BZZS), Gö, Smalsund 1 ex 9.7 (FOUS), Öl, Lenstad 2 ex 13.6 (KPOS) och 22.6 (KSMS), Lenstad 1 ex 7.6 samt Runsbäck 1 ex 18.5 och 2 ex 4.7 (LTSS), Sm, Alsterbro, Berkegöl 1 ex 8-13.6 samt Öl, N. Möckleby, Dörby 2 ex 9.5-8.6, och 2 ex 10-16.7 (KAHS).
- Nonnophila noctuelia* (nattflymott). BI, Ut-längan 1 ex 14.8-3.9, Öl, Solberga 1 ex 7-24.8 (BZZS).
- Hepialus lupulina* (lerfärgad rotfjäril). Öl, S. Möckleby, Albrunna ca 50 ex 24.5-mitten juni (KAHS), Mellstab allmän under slutet maj-juni (LJRS).
- Lamellocochus terebra* (mindre träsfjäril). Sm, Grytsjön 9 hanar 15.7 (KSMS), sammanlagt 6 ex varav 1 hona 24,25 och (28.7 BAÖS, BERS, IFÖS).
- Paranthrene tabaniformis* (svart poppelglasvinge). Sm, Grytsjön 4 ex 4-8.7 och Öl, Runsbäck 1 ex 10-13.7, samtliga i feromonfällda (LTSS).
- Synanthedon vespiformis* (getinglik glasvinge). VU. Sm, Bäckebo, Grytsjön 3 ex 4-8.7, Kalmar, Nyhemskullen 1 ex 27-31.7 och Öl, Lenstad 3 ex 10-13.7, samtliga i feromonfällda (LTSS).
- Synanthedon formicaeformis* (myrlik glasvinge). Öl, Runsbäck 3 ex 14-20.7 och Lenstad 1 ex 10-13.7, samtliga i feromonfällda (LTSS).
- Euthrix potatoria* (gräselefant). Sm, Grytsjön 1 hane 25.7 (BAÖS, IFÖS).
- Gastropacha quercifolia* (rostfärgad bladspinnare). Sm, Grytsjön 15.7 (KSMS).
- Lemonia dumi* (mjölkörtspinnare). NT. Öl, Algutsrum ca 35 obs 6-11.10 (KAHS), Sandby, "Hjulbo" 1 obs 9.10 (Janis von Heyking).
- Agrius convolvuli* (åkervincdesvärmare). BI, Ut-längan 1 ex 4-24.9 (BZZS), Öl, N. Möckleby, Dörby 2 ex 1-12.9 (KAHS), Mellstab 1 ex på särnejlikta 20.7, 1 ex på tobak 15.8 och 1 ex på ljus 17.8-4.9 (LJRS).
- Macroglossa stellatarum* (stor dagsvärmare). Sm, Anderstorp 1 ex 5.7 (Lars Hellman), Öl, Arontorp 1 ex 20.6 (BZZS), Stenåsa, Stenhusa bod 1 ex observerat inomhus på ett fönster (flera rapportörer), N. Möckleby, Dörby 1 ex 11.9 och 1 ex 12.9 (KAHS).
- Humaria fuciformis* (humlelik dagsvärmare). Sm, Nybro 1 ex 9.8 (KSMS).
- Parnassius mnemosyne* (mnemosynefjäril). EN. BI, Ronneby 4-5 observationer 6.6 (HEY). Märkning av 84 fjärilar vilket nästan var en halvering jämfört med tidigare år. Antalet lokaler var däremot oförändrat 8 och en stor del (39 ex) var honor. Den svala sommaren 2007 följt av en mild vinter tros vara orsaken till den dåliga flygningen (FSOE i samarbete med Länsstyrelsen i Blekinge).
- Parnassius apollo* (apollofjäril). NT. Sm, Loftahammars, Åskedal två observationer 26.7 (HEY).
- Colias hyale* (ljusgul höfjäril). Öl, Borgholm, Getstatås 1 hane 19.5 (JHES, JMLS).
- Boloria eunomia* (svartringlad pärlémorfjäril). Sm, Frinnaryd/Säby, 3-4 km Ö Sundhultsbrunn >30 ex på tre olika mossar kring Trottamålen i början av juni (BAÖS).
- Hamearis lucina* (gullvivesfjäril). VU. BI, Gullabo, Törnemåla 3 ex 7.6 (BAÖS, HEYS).
- Cupido minimus* (mindre blåvinge). NT. Sm, flera lokaler i Högsby/Målillaområdet (Roger

Karlsson, Magnus Larsson, LTSS).

Plebeius argyrogynomon (kronärtsblåvinge).

CR. Fortfarande upptäcks nya lokaler i Kalmar län under inventeringar som pågått sedan 2005 och kommer att fortsätta åtminstone även 2009. Under 2008 påträffades arterna på ytterligare tre nya lokaler, sammanlagt nu elva i Kalmar län. Trots dåliga vädersförutsättningar har röjningar som gjorts och ämnas fortsätta gett resultat. En av de helt nya lokalerna var tidigare endast röjd som *potentiell* lokal för *argyrogynomon* och på en annan lokal har arten tydligt ökat i frekvens sedan lokalen öppnats upp (LTSS).

En märkt *Plebeius argyrogynomon* kronärtsblåvinge.

Samtliga foton: Förf.

Araschnia levana (kartfjäril). BI, Rödeby många observationer i området från 12.7-7.8 samt senare även larver (HEYNS), Sm, 1 mil Ö Värnamo 1 observerat 20.7 samt två larvkolonier i trädgård i Värnamo i september (Valter Johansson), Långasjö, Karsamåla 1 ex 13.8 och flera larver i olika stadier 1.9 (IFÖS). Det är första gången som arten observerats inom Emmaboda kommun, Oskar, Björnasjö 1 ex 6.8 (Harald Persson), Vissefjärda, Hyltan 1 ex 3.8 (Rolf Jansson), Växjö 31.7 (Jan Henriksson) (Algutboda, Lidahult 28 och 30.7 samt Vissefjärda, Skäveryd 30.7 (Rolf Jansson).

Vanessa atalanta (amiral). BI, Ronneby 1 ex 5.5 (HEYNS), Sm, Långasjö, Strängsmåla 1 övervintrande ex hittades i ett garage i mars (IFÖS), Nybro 4.6 (JMLS) och flera 14.8-27.9 (KSMS), Krokshult 4.6 och Öl, S. Greda 3.6 (LTSS).

Cynthia cardui (tistelfjäril). Öl, Färjestaden 7.6 (LJRS).

Nymphalis xanthomelas (videfukts). BI, Bräne-Höby 1 ex 18.4 (WEDS, BAÖS m fl).

Melitaea cinxia (ängsnätfjäril). NT. Sm, Söderåkra, Bergkvara 1 ex 7.6 (IFÖS).

Watsonalla binaria (eksiklevinge). BI, Tromtö 1 ex på ljus 31.7 (CPHS), Sm, Söderåkra, Bergkvara 1 ex 1.8 (BAÖS, IFÖS), Kalmar dämme 1 ex på ljus 6.8 (LTSS), Öl, Mellstabys 1 ex 17.8-4.9 (LJRS), Össby 1 ex 25.7-6.8, Näsby 4 ex 25.7-6.8, och 1 ex 25.8-14.9 (BZZS), S. Möckleby, Albrunna 1 ex 6-14.6 samt flera ex under 2:a. gen på S Öl (KAHS)

Polyptoca ridens (ekgulhornspinnare). Öl, N. Möckleby, Dörby 1 ex 26.4-3.5 (KAHS). *Peribatodes rhomboidaria* (fruktträdslavmätare). BI, Utlängan 1 ex 15-29.7 (BZZS), Sm, Kalmar, Stensberg 1 ex 7.8 (FOUS).

Fagivorina arenaria (vit lavmätare). EN. Sm, Kräksmåla, Uddevallshytan flera ex (KAHS), Ålem, Vitesten 15 ex 4.6 (LJRS). *Dyscia sagaria* (skuggmätare). EN. Öl, S. Möckleby, Albrunna 1 ex 24-29.8 (exaggeration) (KAHS), Mellstabys 1 ex 24.5, 1 ex 8-20.6 och 1 ex 15.7 (LJRS).

Hemistola chrysoprasaria (smaragdgrön lundmätare). EN. Sm, Söderåkra, Bergkvara 1 ex 27.6 (IFÖS), Öl, Gårdby sandhed 11.7 (KSMS). *Cyclophora porata* (vattrad gördelmätare). BI, Utlängan 1 ex 26.6-12.7 (BZZS). *Scopula rubiginata* (rödlätt lövmätare). NT. Öl, Möckelmossen 29.7 (KSMS).

Catarhoe rubidata (rödbandad fältmätare). VU. Öl, Nedre Ålebäck 1 ex 14-22.7 och Arontorp 1 ex 26.7 (BZZS), S. Möckleby, Albrunna 1 ex 21-27.6 och N. Möckleby, Dörby 1 ex 10.7 (KAHS). *Perizoma bifaciata* (snedstreckad fältmätare). NT. Öl, Arontorp 1 ex 22.7 och Nedre Ålebäck 1 ex 23.7-5.8 (BZZS), Runsbäck 1 ex 26.7-1.8 (LTSS), Mellstabys 1 ex 30.7 (LJRS).

Perizoma sagittata (piltecknad fältmätare). NT. Sm, Grytsjön en hane på ljus 10.7 (KSMS), Alsterbro, Uddevallshytan 1 ex 21-22.7 (KAHS). *Eupithecia haworthiata* (haworths malmätare). Sm, Kalmar, Nyhemskullen 1 ex 25.7 (LTSS). *Eupithecia millefoliata* (backmalmätare). Öl,

Mellstabys 5 ex 23.7-1.8 (LJRS).

Eupithecia cauchiata (bredbrämad malmätare). Öl, Lenstad 18.6 (KSMS).

Chloroclystis v-ata (krönt malmätare). Bl, Utlängan 1 ex 15-29.7 och 2 ex 30.7-13.8 (BZZS), Rödeby, Bäckhagen 1 ex 16.7 (HEYS), Sm, Kalmar, Nyhemskullen 1 ex 2.6 och Öl, Runsbäck 1 ex 24.7och 4 ex 26.7-1.8 (LTSS), Lenstad 25.7 och Degerhamn 31.7 (KSMS), Arontorp 3 ex 27.7, 1 ex 28.7, 2 ex 29.7 och 2 ex 31.7 (BZZS), Gårdby 1 ex 30.7 och 1 ex 31.7 (KPOS), Västerstad almskog 5 ex 13.8 (BAÖS, HEYS), Mellstabys 14 ex 13.7-3.8 (LJRS), Gårdby 1 ex 2.8 (LJRS), KPOS, HGNS, MKES, SELLS).

Chesias legatella (större harrismätare). Sm, Lenhovda, 2,5 km S Johanstorps 5 ex 12.10 (BAÖS), Öl, Össby 1 ex 8.10 (Jan-Erik Malmstigen) och 1 ex 15.9-22.10 (BZZS), N. Möckleby, Dörby samt S. Möckleby, Albrunna 3 ex 4-12.10 (KAHS).

Asthena anseraria (kornellmätare). Öl, N. Möckleby, Dörby flera ex 1-8.6 (KAHS), Lenstad 1 hona på ljus 10.7 (KAHS, LTSS), Lenstad 2 ex 13.6 (KPOS) samt 18 och 22.6 (KSMS), Lenstad 1 ex 21.6 och Hulterstad 1 ex 22.6, båda på dagen (LJRS).

Thaumetopoea pityocra (tallprocessionspinnare). Öl, Gårdby 1 ex 29.7 (KPOS), S. Möckleby, Albrunna 1 ex 27.7-1.8 (KAHS).

Moma alpium (åsfly). Sm, Långasjö, Karsamåla 1 ex 10.6 och 1 ex 10.7 (IFÖS).

Acronicta euphorbiae (blågrått aftonfly). Bl, Utlängan många ex (BZZS).

Sinyla albovenosa (lansettvinge). Öl, Runsbäck 1 ex redan 29.4 (LTSS).

Catocala nupta (vinkebandat ordensfly). Sm, Alsterbro, Uddevallshytan 1 ex 26.8-1.9 och Öl, enstaka ex (KAHS). Relativt dåligt flygår i SO (BZZS), Hulterstad 5 ex 7.8-26.9, Mellstabys 1 ex 6-25.9 och Gräsågård 1 ex 6-25.9 (LJRS).

Phytometra viridaria (jungfrulinfly). Bl, Rödeby, Granemåla 3 ex 30.7 (HEYS), Gullabo, Törnemåla 1 ex 7.6 (BAÖS, HEYS).

Hypena rostralis (puckligt näbbfly). Sm, Nybro 11 och 31.5 (KSMS), Hossmo, Lilla Binga 1 ex på bete 3.8 och Öl, Runsbäck 1 ex i ljusfälta 2.6 (LTSS).

Colobochyla salicalis (brunlinjerat mätarfly). Sm, Torsås, Borrelycke gård 1 ex 9.6 (Peo Sundelius), Kråksmåla, Uddevallshytan 1 ex

3-7.6 (KAHS) och Grytsjön 1 hona på ljus 9.6 och 1 ex 8.7 (LTSS). Flera fynd under de senaste åren från detta område i sydöstra Småland tyder på att arten är bofast där. Öl, Lenstad 18.6 (KSMS).

McDunnoughia confusa (dropptecknat metallfly). Sm, Söderåkra, Bergkvara 1 ex 24.8 och 1 ex 29.8 (IFÖS), Öl, N. Möckleby, Dörby 1 ex 4-8.5 därefter enstaka (KAHS), Össby 1 ex 3-26.6 och Nedre Ålebäck 1 ex 19-30.6 och därefter fåtaligt med fynd (BZZS), Mellstabys 5 ex 7.6 och 2 ex 23.7-4.9 (LJRS), Gårdby sandhed 3 ex 7.8 (WEDS) och 2 hanar 11.8 (AAUS).

Autographa gamma (gammafly). Bl, Utlängan 20 ex 30.5-24.6, Öl, Arontorp 9 ex 30.5-3.6 oc Nedre Ålebäck 3 ex 28.5- 18.6 (BZZS), Runsbäck, Greda mm 2-3.6 (LTSS), Mellstabys 7.6 (LJRS).

Autographa mandarina (silverlinjerat metallfly). Öl, Solberga 1ex 25.7-6.8 och Kårehamn 1 ex 23.7-6.8 (BZZS), Mellstabys 1 ex 2.8 (LJRS), N. Möckleby, Dörby 1 ex 23-29.7 (KAHS).

Abrostola triplasia (brungult nässelfly). Bl, Hasslö 1 ex 26-2.7 (PMUS), Utlängan 2 ex 30.5-24.6 och 5 ex 25.6-14.7, Öl, Mellstabys 38 ex från 6.6-25.9 (LJRS), Nedre Ålebäck, Arontorp, Össby och Kårehamn fleralt ex 28.5-5.8 (BZZS), Sm, Nybro 16.7 och Öl, Gårdby sandhed 11.7 samt Lenstad 25.7 (KSMS), Lenstad 1 ex 17.6 (WEDS), N. Möckleby, Dörby 1 ex 21-26.5 därefter enstaka under säsongen (KAHS).

Emmelia trabealis (åkervindefly). Öl, Lenstad 1 ex 27.6 (IFÖS).

Eublemma minutata (mjölfly). VU. Öl, Mellstabys 1 ex 23-28.7 (LJRS).

Deltote bankiana (tvärstreckat glansfly). Bl, Torhamns udde 1 ex 22.6 (HEYS), Utlängan bofast, Össby 1 ex 25.6-14.7 och Solberga 1 ex 26.6-12.7 (BZZS).

Pseudeustrotia candidula (svartfläckigt glansfly). Bl, Rödeby, Bäckhagen 1 ex på ljus 8.8 (HEYS), Öl, Algutsrum, Tömbotten 1 ex 14.8 (Anders Björkeling), Gårdby 1 hane på ljus 11.8 (AAUS), Nedre Ålebäck 2 ex 19-30.6, 2 ex 1-13.7 och 1 ex 6-19.8, Össby 2 ex 7-24.8, Solberga 1 ex 7-24.8 och 1 ex 25.8-14.9 samt Kårehamn 1 ex 7-26.8 (BZZS), Gårdby 1 ex 1-8.6 samt Dörby (KAHS), Mellstabys 1 ex 2.8 (LJRS), Runsbäck 1 ex i

- Ilusfalla* 12.8 (LTSS), Skarpa Alby 2 ex 9.8 (JMLS), Gillberga 1 ex 31.7 (LÖVS), Gårdby 1 ex 2.8 och 1 ex 7.9 (KPOS).
Cucullia fraudatrix (gråbokapschongfly). ÖI, Solberga 1 ex 25.7-6.8 (BZZS).
Heliothis viriplaca (grönaktigt knölfly). VU. Sm, Kalmar, Nyhemskullen 1 ex håvat på buddleja dagtid 12.8 samt ÖI, Dörby 1 hona på lusem 11.8 (AAUS), Runsbäck 1 ex 10.8 (LTSS), Nedre Ålebäck 1 ex 23.7-5.8 och 1 ex 6-19.8, Össby 1 ex 7-24.8 och Solberga 1 ex 7-24.8 (BZZS), Mellstabys 1 ex 8-11.8 (LJRS).
Xanthia ocellaris (ljusringat rovfly). ÖI, Näsbys 1 ex 25.8-14.9 och 2 ex 15-25.9 (BZZS), S. Möckleby, Albrunna 7 ex i sept (KAHS), Gräsård 18 ex 6-25.9 (LJRS).
Xylocampa areola (kaprisfoliumfly). BI, Karlskrona (KAHS).
Litophane semirbrunea (askträfly). BI, Sturkö 1 ex 4.10 och 1 ex 16.10, båda på bete (HEYS), Utlängan 2 ex 25.9-27.10 (BZZS).
Litophane consocia (alträfly). ÖI, Hulterstad 1 ex 6-26.9 (LJRS), Kårehamn 1 ex 14.9-5.10 (BZZS).
Paradrina clavipalpis (allmänt lövfly). Sm, Nybro 26.8 (KSMS).
Hoplodrina ambigua (ljusringat lövfly). BI, Utlängan 2 ex 30.5-24.6, 1 ex 15-29.7 och 16 ex 14.8-3.9 (BZZS), ÖI, Näsbys 2 ex 7-24.8 och 3 ex 25.8-14.9 samt Arontorp 1 ex 8.8 (BZZS), Gårdby 1 ex 3-10.8 (KAHS), Mellstabys 2 ex 17.8-4.9 (LJRS).
Philogophora meticulosa (tandfly). BI, Utlängan 3 ex 30.5-24.6 och ÖI, Nedre Ålebäck 1 ex 28.5-18.6 (BZZS), Mellstabys 1 ex 23.6-1.7 (LJRS), Gårdby 1 ex 1-8.6 (KAHS). Riklig under hösten (flera rapportrörer).
Eucarta virgo (rosa jungfrufly). BI, Hasslö 1 ex 5.7, 2 ex 26-27.7 (PMUS), Utlängan 2 ex 4-24.9 (BZZS), Sm, Söderfåra, Bergkvara 1 ex 26.6 och 1 ex 29.7 (IFÖS) samt ett ex vid ett riktat eftersök med duk och lampa 1.8 (BAÖS, IFÖS), Ljungby, Mellanmon 1 ex 23.7 (PMAS), ÖI, Albrunna 10 ex 25.6-10.9, Dörby och Gårdby (KAHS), Beijershamn 1 ex 18.7 (KDVS, Niclas Eklund, Julia Stigenberg), Mellstabys 29 ex 23.6-25.9 (LJRS), Nedre Ålebäck 1 ex 19-30.6, 1 ex 14-22.7, 3 ex 23.7-5.8, Kapelludden 1 ex 18.6-2.7, Näsbys 1 ex 7-24.8, Solberga 1 ex 26.6-12.7, Össby 2 ex 26.6-12.7 (BZZS), Runsbäck 100 ex 26.6-25.7 (LTSS), 5 ex 4.7 (LTSS, SJTS) och 2 ex 5.7 (SJTS).
Cosmia pyralina (rödbrunt rovfly). ÖI, Lenstad 25.7 (KSMS), Mellstabys 1 ex 31.7 och Hulterstad 2 ex 14-29.7 (LJRS), Arontorp 1 ex 28.7 (BZZS).
Cosmia affinis (almrovfly). VU. ÖI, Lenstad en hona på ljus 7.8 (BÅBS), Arontorp 1 ex 28.7 (BZZS).
Eremobina pubulatricula (ljusgrått ängsfly). EN. Sm, Em, nedströms Emåns vid E22 två ex på bete 9.8 (BERS, HEYS), 1 ex 23-29.7 (LJRS) samt 6 ex på bete 7.8 (BAÖS, IFÖS), ÖI, Ottenby lund 1 ex. 6.8 (BAÖS, PMUS).
Amphipoea lucens (högmossestamfly). Sm, Nybro 7.8 (KSMS).
Archanaara sparganii (igelknopprörfly). NT. BI, Utlängan 1 ex 30.7-1.8 (BZZS), ÖI, S. Möckleby, Albrunna 7 ex i början aug (KAHS).
Sedina buettneri (brunstarrfly). NT. BI, Valje, Siesjö ett 20 tal ex uppkrupna i gräset 11.10 (BAÖS, HEYS, IFÖS), ÖI, N. Möckleby, Dörby 1 ex 5-12.10 (KAHS).
Chortodes extrema (ljusribbat sträfly). BI, Utlängan 1 ex 30.5-24.6 (BZZS).
Hadena trifolii (klöverfly). BI, Utlängan 4 ex 30.5-24.6 Sm, Kalmar, Nyhemskullen 1 ex 29.4 (LTSS).
Pachetra sagittigera (kamsprötat lundfly). Sm, Nybro 15.6 (KSMS).
Hadena irregularis (ockragult nejlikfly). VU. ÖI, S. Möckleby, Albrunna ca 20 ex 30.5-29.4 (LTSS).
Hadena filigrana (gulpuddrat nejlikfly). NT. ÖI, S. Möckleby, Albrunna ca 30 ex 30.5-29.4 (LTSS).
Mythimna turca (rödofsat gräsfly). NT. BI, Utlängan 2 ex 25.6-14.7 och 2 ex 15-29.7, ÖI, Nedre Ålebäck 1 ex 19-30.6, Näsbys 1 ex 1-13.7 och 1 ex 14-24.7 (BZZS), S. Möckleby, Albrunna 1 ex 6-11.7 och Dörby 1 ex 23-29.7 (KAHS).
Mythimna albipuncta (vitpunkterat gräsfly). BI, Utlängan 3 ex 30.7-13.8 och 10 ex 14.8-3.9, ÖI, Nedre Ålebäck 1 ex 28.5-18.6, 1 ex 19-30.6, Össby 1 ex 7-24.8, Solberga 2 ex 7-24.8, Näsbys 4 ex 7-24.8, 3 ex 25.8-14.9 och 2 ex 15-25.9, Kårehamn 3 ex 27.8-13.9 samt Arontorp 1 ex 6.9 (BZZS), Runsbäck 2 ex 10.9 (LTSS), S. Möckleby, Albrunna 3 ex

30.8-27.9 (KAHS) totalt 33 ex i Gräsgård, Mellstab och Hulterstad 30.7-26.9 (LJRS). *Orthosia munda* (svartprickigt sälglöf). Öl, Dörby 1 ex 10-11.3 (KAHS), Lenstad 10 ex 25.4 (IFÖS).

Agrotis ipsilon (kommajordfly). Sparsamt förekommande, Sm, Nybro 10-13.10 (KSMS). *Chersotis cuprea* (kopparbrunt jordfly). Öl, Solberga 1 ex 7-24.8 och Nedre Ålebäck 1 ex 20.8-2.9 (BZZS).

Noctua interjecta (rödblunt bandfly). Bl, Hasslö 4 ex 26-27.7 (PMUS), Utlängan bofast (BZZS), Sm, Kalmar, Nyhemskullen 1 ex 24.7 och 1 ex 6.8 samt Öl, Runsbäck 1 ex vardera 3, 6 och 11.8 (LTSS), Sm, Alsterbro, Uddevallshytten 1 ex 13-17.8 och Öl, Gårdby 1 ex 23-29.7, S. Möckleby, Albrunna 1 ex 27.7-1.8 (KAHS), Nedre Ålebäck 1 ex 23.7-5.8, Össby 7 ex 25.7-6.8 och 6 ex 7-24.8, Näsby 2 ex 25.7-6.8 och 1 ex 7-24.8, Kappeludden 2 ex 23.7-6.8, Kårhamn 1 ex 23.7-6.8, Solberga 3 ex 25.7-6.8 samt Arontorp 1 ex 8.8 och 1 ex 12.8 (BZZS), Mellstab 3 ex 30.7-2.8 och Gårdby 1 ex 2.8 (LJRS mfl).

Noctua janthina (violetgrått bandfly). Något fästaligare än tidigare år. Bl, Utlängan 16 ex 30.7-13.8, Öl, Nedre Ålebäck 12 ex 23.7-5.8 (BZZS), Böda, Trollskogen 2 ex 31.7 samt Gårdby, Dörby och S. Möckleby, Albrunna sammanlagt 15 ex i början av aug (KAHS), Mellstab och Hulterstad totalt 5 ex 23.7-15.8 (LJRS).

Noctua interposita (storfläckigt bandfly). Öl, Mellstab 1 ex 13.8 (LJRS).

Gårdby 1-9.9 (KAHS).

Agrotis ripae (sandfälfatsjordfly). Öl, Mellstab 1 ex 8-20.6 (LJRS).

Agrotis crassa (piltecknat jordfly). Öl, Hulterstad 1 hane 7-15.8 (LJRS).

Agrotis crassa piltecknat jordfly.

Naenia typica (gråribbat kvällsfly). Öl, Mellstab 1 ex 15.7 och Hulterstad 2 ex 14.7-16.8 (LJRS).

Lymantria dispar (lövskogsnonna). NT. Öl, Skogsby larv 2.6(KSMS), Runsbäck flera ex i skiftet juli-augusti (LTSS), Arontorp 6 ex 28.7-4.8 (BZZS).

Meganola albula (vit trågspinnare). Bl, Hasslö 29.6 (PMUS), Utlängan bofast, Öl, många ex i Össby och Nedre Ålebäck 25.6-2.9 (BZZS), Mellstab 6 ex 13-28.7 (LJRS), Lenstad 1 ex på ljus 10.7 (KAHS, LTSS).

Nycteola astatica, (poppelsälgfotsläpare). Öl, N. Möckleby Dörby 1 ex 1-10.9 (KAHS), Össby 1 ex 25.8-14.9 (BZZS).

Pelosia muscerala (punktlavspinnare). Bl, Gö, Smalsund 4 ex 9.7 (FOUS), Sm, Bäckebo, Grytsjön 1 ex 28.7 (KAHS), Öl, Möckelmosen 1 hona 8.8 (AAUS), Solberga 2 ex 25.7-5.8 (BZZS), Mellstab 1 ex 23-28.7 (LJRS).

Pelosia obtusa (vasslavspinnare). Bl, Utlängan 1 ex 15-29.7, Öl, Nedre Ålebäck 5 ex 23.7-5.8 (BZZS), Ismantorp 27.7 (KSMS).

Lithosia quadra (kungslavspinnare). Bl, Utlängan 2 ex 15-29.7 (BZZS), Sm, Alsterbro, Uddevallshytten samt Bäckebo, Grytsjön 15 ex 14.7-mitten aug, Öl, Gårdby sandhed 5 ex 27.7 (IFÖS), Mellstab 2 ex 23-28.7 och 1 hona 2.8 (LJRS), 30 ex på flera lokaler (KAHS), Arontorp 4 ex 19.-31.7 och Nedre Ålebäck 6 ex 23.7-5.8 (BZZS), Lenstad 25.7 och Ismantorp 27.7 (KSMS), S. Möckleby en hona på ljus 31.7 (BÅBS), Rumsbäck 1 ex 25.7 och 3 ex 26.7-1.8 (LTSS), Gillberga 1

Noctua interposita storfläckigt bandfly.

Peridroma saucia (vittofsjordfly). Bl, Utlängan 1ex 25.9-27.10 (BZZS).

Xestia c-nigrum (c-tecknat jordfly). Tidiga ex: Bl, Utlängan, Öl, Arontorp, Nedre Ålebäck, och Össby från 28.5- 25.6 (BZZS).

Calliteara abietis (granharfotspinnare). Öl,

hane och 1 hona 31.7 (LÖVS), Gårdby 3 ex 30.7-1.8 (KPOS).

Spilosoma urticae (vit tigerspinnare). Öl, Runsbäck 1 ex 10.6 (LTSS), Mellstaby 1 ex 6.6 och 1 ex 23.6-1.7 (LJRS).

Tyatira jacobaeae (karminspinnare). Öl, Tävelsrumsåsen flera ex 21.5 (LTSS m fl.), ca 20 ex 31.5 och larver i antal senare (KAHS), och 10.6 (BZZS), hundratals larver 18.7 (Niclas Eklund).

EXTRAGENERATIONSDJUR

Från slutet av augusti – oktober: *Evergestis extimalis*, *Abrepchia compositella*, *Ochropecha duplaris*, *Xanthorrhoea fluctuata*, *Epirrhoe alternata*, *Campaea margaritata*, *Colostygia pectinataria*, *Opistographis luteolata*, *Cleorodes lichenaria*, *Paradarsia consonaria*, *Pterostoma palpinum*, *Tyatira batis*, *Diacrisiasannio*, *Parascotia fuliginosa*, *Hypena proboscidalis*, *Herminia tarsipennalis*, *Cucullia umbratica*, *Caradrina morpheus* och *Hadena rivularis*. *Diaphora mendica* Arontorp 11.11 (BZZS).

Rapportörer

AAUS Anders Amandusson

Litteratur

- Catalogus Lepidopterorum Suecicae. – Naturhistoriska Riksmuseet, Stockholm.
- Eliasson, C. U., Ryholm, N., Holmer, M., Jilg, K. & Gärdenfors, U. 2005. Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Fjärilar: Dagfjärilar. Hesperiidae-Nymphalidae. – Artdatabanken, SLU, Uppsala.
- Gärdenfors, U. (ed). 2005. Rödlistade arter i Sverige 2005 - The 2005 Red List of Swedish Species. – Artdatabanken, SLU, Uppsala.
- Hydén, N., Jilg, K. & Östman, T. 2006. Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Fjärilar: Adelspinnare - tofsspinnare. Lepidoptera: Lasiocampidae – Lymantriidae. – Artdatabanken, SLU, Uppsala.
- Karsholt, O. & Razowski, J. 1996. The Lepidoptera of Europe, a distributional checklist. – Apollo Books, Stenstrup.
- Svensson, I. & Palmqvist, G. 1990. Förteckning över svenska fjärilnamn. – Entomologiska föreningen, Stockholm.

Först: adress: Dackegatan 3, 392 44 KALMAR.

BAÖS	Anders Brattström
BERS	Fredrik Bjerding
BZZS	Per Eric Betzholtz
BÅBS	Bengt Åke Bengtsson
CPHS	Conny Philipsson
FOUS	Markus Forslund
HEYS	Benny Henriksson
HGNS	Göran Hagerum
IFÖS	Fabian Idensjö
JHES	Henrik Jeansson
JMLS	Magnus Jeansson
KAHS	Hans Karlsson
KDVS	Dave Karlsson
KPOS	Per-Olof Kall
KSMS	Peter Koch-Schmidt
LJRS	Jesper Lind
LTSS	Mats Lindeborg
LÖVS	Richard Lövgren
MKES	Kenth Martinsson
PMAS	Magnus Persson
PMUS	Magnus Pettersson
SELLS	Roger Selldén
SJTS	Jan Sjöstedt
WEDS	Bengt Wendel

Ny långhorning beskriven från Sverige

BENGT ANDERSSON

Under senare tid har inte så många nya skalbaggsarter beskrivits från Sverige. Det dyker upp en och annan men antalet är begränsat. Det var naturligtvis skillnad i mitten av 1700-talet då Linné som pionjär hade kommit på sin teknik att ge varje art bland levande organismer ett tvådelat namn på latin. I regel var detta namn en del av den beskrivning som Linné gjorde av arten som skulle skilja den från andra arter. Beskrivningen gjordes på latin, vilket då var det språk som vetenskapliga diskussioner och artiklar använde sig av. Hade det varit idag skulle säkert engelska ha använts som grund för att ge vetenskapliga namn åt djur och växter. Å andra sidan har ju engelskan sin grund i latinet!

År 1758 beskrev Linné långhorningen fläckig splintbock, som han gav namnet *Cerambyx nebulosus*. Linné gav alla långhörningar släktnamnet *Cerambyx*, men entomologer har senare delat upp familjen i ett antal olika släkten. Splintbockens släkte fick 1835 namnet *Leiopus* av Audinet-Serville och i vetenskaplig litteratur står numera arten som *Leiopus nebulosus* (Linnaeus, 1758) – auktor Linné inom parentes eftersom han gav ett annat släkt namn på arten än det nu gällande.

Misstanken väcks

År 1981 var den unge Uppsala-kullen Henrik Wallin på Öland och samlade skalbaggar. Efter insamlingsresan tog han kontakt med mig och påpekade att hans splintbockar tagna på hassel vid

Strandtorp inte riktigt liknade de exemplar han hade hittat i Uppland. De var ljusare och något mindre, tyckte han. Jag framhöll att arten säkert kunde variera en del och att särskilt färgen var en vag karaktär att gå efter. Själv hade jag både ljusa och mörkare exemplar av arten. Iakttagelsen föll i glömska hos mig, men Henrik släppte aldrig misstanken att det kanske kunde vara något speciellt!

Avvikande biotop

Den vanliga splintbocken utvecklas under den fuktiga barken på diverse lövträd såsom ek och lönn. Puppkammaren ligger alldeles under barken på tjockare grenar eller en bit in i veden på tunnare grenar. Ölands-exemplaren levde i hassel och Henrik uppmärksammade att larverna gnager i torr ved under den tunna barken utan att skapa någon tydlig puppkammare.

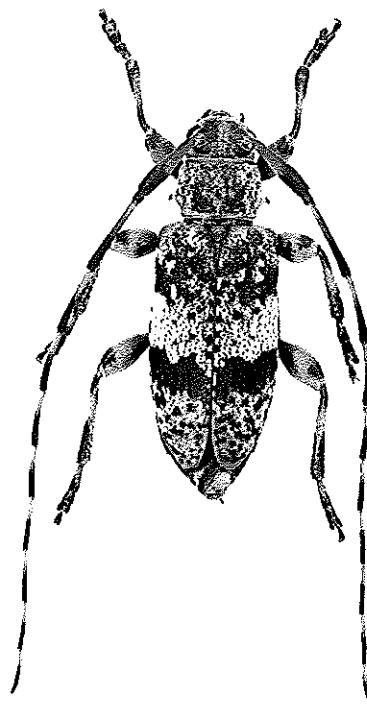
Denna skillnad stärkte misstanken om att ölandsdjuren inte tillhörde samma art!

Morfologiska skillnader

Nu gällde det att hitta skillnader i yttre och inre byggnad hos de båda formerna. Färgen och storleken visade sig variera bland både ölandsdjuren och fastlandsdjuren, så denna karaktär var tydliggen inte bestämmande. Ölandsdjur kunde vara nästan lika mörka som fastlandsexemplar och vice versa.

Kanske formen på halsskölden skiljde sig mellan formerna? Nja, möjlig-
en, men inte utslagsgivande. Utseendet

av genitalierna brukar ju ärenemot vara avgörande och efter åtskilliga preparationer på ett stort svenskt och utländskt material kunde Henrik hitta väsentliga skillnader, som gick att använda. Specialisten från kontinenten gav dock inte med sig så lätt och Henrik fick kämpa hårt för att till slut övertyga dessa.

Figur 1. "Ölandsformen" *Cerambyx nebulosus*, hane.

Foto: Karsten Sund.

Trägen vinner

Efter en mängd genitaliepreparationer (fig. 2) upptäckte Henrik att honorna enkelt gick att skilja på den sista synliga bukleden! Ölandsformen var tydligt korthårig på spetsen av denna bukled,

medan fastlandsformen har en plom av långa borst och denna karaktär är generell.

Enkelt och användbart för honorna! Storvuxna hanar av de båda formerna lärde sig Henrik att känna igen genom att se dem rakt i ansiktet – avstånd och förhållanden mellan sträckor på pannan och ögonen skilje sig.

Figur 2. Spermatheca. T.v. den nybeskrivna *Cerambyx nebulosus*.

Foto: Ulf Nylander.

Linnés beskrivning

Ganska snart insåg Henrik att det var av avgörande betydelse vilken av formerna – i fortsättningen skriver jag arterna – som Linné hade beskrivit! Och fanns typexemplaret kvar i de linneanska samlingarna i England?

På den senare frågan blev svaret tyvärr negativt. Typen var försvunnen i England, men det äldsta bevarade exemplaret visade sig faktiskt finnas kvar i Sverige i Thunbergs samling i Uppsala. Det går dock inte med säkerhet att säga att detta exemplar skulle ha kommit från Linnés samling.

Det som ärenemot var avgörande var att Linné detaljerat beskrev både arten och fyndplatsen. *Cerambyx nebulosus* visade sig vara från Burgsvik på södra Gotland och det visade sig att där fanns bara samma form som den på Öland!

Figur 3. "Fastlandsformen" – den nya arten – *Leiopus linnei*, hona.

Foto: Hedvig Wallin.

Bengt Ehnström kunde bidra med djur fångade nära Burgsvik och jämförelser bekräftade att denna art sammanföll helt med den art som Linné beskrev och denna skulle följdaktligen behålla arterippetet *nebulosus*!

Gotländska resan 1741

Linné hade kommit till Burgsvik på Gotland den 11 juli 1741. Datumet motsvarar den 22 juli enligt vår gregorianska kalender, som ersatte den julianska år 1753. Där stannade han och tog igen sig efter en stormig dag på Sudret. Så här kommenterar Linné fyndet av lång-horningen (fig. 1), som han sedan beskrev som *Cerambyx nebulosus*:

CERAMBYX cinereus, elytris punctis nigris fasciaq. nigra, antennis corpore sesquiallongioribus. Ett litet järngrått insekt med svarta spjutter, som voro emot basin av vingskalet mer tätt strödde. Det hade ett svart bälte nästan mittöver vingskalet.

DNA-analys

Det som nu Henrik hade konstaterat bevisades ytterligare av de DNA-analyser som genomfördes. Skillnaderna mellan de båda arterna visade sig vara så mycket som 12 % – en anmärkningsvärt stor skillnad som visar att arterna varit åtskilda under lång tid! Man har till exempel konstaterat en skillnad på mindre än 3 % hos genomet hos mänsiska och schimpans, vilka väl anses som olika arter!

Den nya artens namn

I de flesta svenska och utländska samlingar sitter nu massor av den vanligare fastlandsformen splintbock – ofta mörkare och större än *nebulosus*. I dessa samlingar måste/bör nu etiketterna ändras till det namn som Henrik och hans medhjälpare beslutat. De mest genomgripande resultaten uppdagades år 2007, vilket år var precis 300 år sedan Linné föddes! De kallar därför arten *Leiopus linnei* för att hedra Linnés minne. Han var ju dessutom faktiskt inblandad i artens upptäckt!

Artens svenska namn är preliminärt "Linnés splintbock".

Tvillingarter

Ovanstående är ett exempel på att en art visar sig vara två! I Sverige har vi flera exempel på just funna nya arter – de flesta emellertid redan beskrivna: kärrsvartlöparen *Pterostichus nigrita* med den starkt liknande tvillingarten *P. rhaeticus*, liten blombagge *Oedemera lurida* har syskonarten *O. subrobusta* samt bladbaggarna *Oulema melanopus* med tvillingarten *O. duftschmidi* och till sist *Phyllotreta atralastrachanica*, är några utmärkta exempel. Skillnaderna uppenbaras vid undersökning av genitalierna. Och det kommer framgent säkert att dyka upp flera tvillingarter, kanske till och med bland de väl utforskade svenska långhorningarna!

Sammanfattning

Det här att en art visar sig vara två ställer naturligtvis till det! Men i detta exempel är omständigheterna ovanligt besvärliga.

De skalbaggar som 'alltid' har kallats *Leiopus nebulosus* (L., 1758) har visat sig vara en art som främst hittas i

Referenser

- Wallin, H., Nylander, U. & Kvamme, T. 2009. Two sibling species of *Leiopus* Audinet-Serville, 1835 [Coleoptera: Cerambycidae] from Europe: *L. nebulosus* (Linnaeus, 1758) and *L. linnei* sp. nov. – Zootaxa 2010: 31–45 (2009). Magnolia Press.
- von Sydow, C.-O. (red.). 1962. Carl Linnæi Ölandska och Gotlandska resa 1741. – W & W, Stockholm.

Författnings adress: Borgvägen 10, 382 45 NYBRO.

kustrakter på hassel. Entomologer som samlat både på svenska fastlandet och på Öland/Gotland har ganska säkert båda arterna i sina samlingar. Henriks undersökningar har nu konstaterat att det är just de kustnära exemplaren som är Linnés art *nebulosus*, som han fann 1741 på Gotland. Den art som är den vanligaste på fastlandet hade inget namn och måste då alltså beskrivas, vilket nu är gjort.

Samtidigt sätter auktorn Henrik et al. det nya artepitetet för att hedra Linné till *linnei*, som är genitivformen till Linné och således betyder "Linnés" art. Men Linnés art var ju *L. nebulosus*! Visst är den nomenklatoriska verkligheten underbar!

Tack

Ett stort tack till auktor Henrik Wallin som hållit mig underrättad under arbetet med nybeskrivningen av den nya arten, vilket har varit mycket intressant och stimulerande. Henrik har dessutom varit till hjälp med bilderna och värdefulla detaljer.

Udda biotop för nya baggar

BENGT ANDERSSON

Under sommaren 2008 har Magnus Larsson låtit fällor av typen gulskålar stått längs banvallar på ett stort antal järnvägsstationer i södra Sverige. Orsaken var att fånga steklar som lever i grus- och sandmark.

Vid bearbetning av det infångade materialet märkte Magnus att även ett stort antal skalbaggar fanns med. Att de gula skålarna skulle dra till sig en mängd rapsbaggar var väl ingen överraskning, men skålarna var också i fler färger och dessutom hade många arter av andra skalbaggsfamiljer attraherats och hamnat i skålarnas glykolblandning.

Nyfynd direkt

Jag fick en förfrågan att undersöka ett stickprov av de utsorterade boggarna för att ta reda på om innehållet var intressant att analysera närmare.

Redan de första rören med spritlagda baggar gav ett nytt landskapsfynd samt ett par relativt sällsynta arter, varför jag accepterade uppdraget att fortsätta med undersökningen av skalbaggsarterna i stationsfällorna.

Fällorna

Skålarna hade tre olika färger – gula, vita och blå. Meningen är att Magnus ska redovisa hur dessa respektive färger drog till sig insekterna.

Storleken på skålarna var olika men den vanligaste hade måtten 25 x 25 cm, höjd ca 10 cm. Glykolblandningen var ofärgad för att inte störa skålarnas färger. Fällorna var 6-7 st på varje lokal

och stod ute mellan maj–september med tömningar efter 2-4 veckor. Under sommaren kom örterna runt burkarna att växa över dessa, vilket medförde att växtlevande arter som klättrat på växterna kunde trilla i utan att ha flugit dit.

Nya landskapsfynd

Nedan kommenteras de skalbaggar som är nya landskapsfynd. En vivel är dessutom ny för Norden.

Eusphalerum torquatum (Marsham)

– Sm. Älmhult jvstn, 30.vi.2008. Sammanlagt 2 ex från två olika fällor. Ny för Småland.

Quedius semiaeneus (Stephens)

– Sm. Alvesta jvstn, 17.vi.2008. 1 ex. Ny för Småland.

Meligethes planiusculus (Heer)

– Bl. Karlskrona jvstn, 4.vii.2008. 2ex.
– Bl. Sölvesborg jvstn, 8.vii.2008. 2 ex.
– Sm. Emmaboda jvstn, 5.vii.2008. 1 ex. Ny för Blekinge och Småland.

Drilus concolor Ahrens

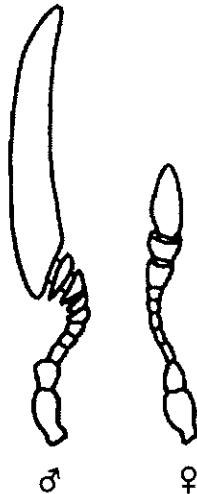
– Sm. Mönsterås, Blomstermåla N jvstn, 21.v.2008. 1 ex. Ny för Småland.

Attagenus schaefferi (Herbst)

– Sm. Hultsfred, Järnforsen jvstn, 13.vi. 2008. 2 ex.
– Sm. Hultsfred, Målilla jvstn, 16.vi och 13.vii.2008. Sammanlagt 3 ex.
– Sm. Högsby, Berga jvstn, 13.vii.2008. 1 ex.

En helsvart dermestid som togs i Ög som ny för Sverige 2005. Hanen är lätt att känna igen genom sin oerhört långa sista led i antennklubban (fig. 1). Arten

har 10 antennleder vilket skiljer den från de övriga arterna i släktet *Attagenus* med 11 leder. Ny för Småland.

Figur 1. Antenner hos *Attagenus schaefferi* med bara 10 antennleder hos båda könen!

Efter Die Käfer Mitteleuropas Bd 6: p 313.

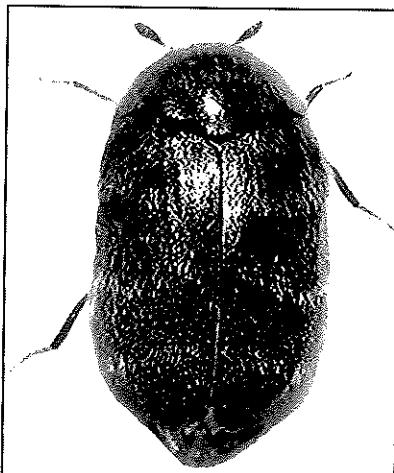
Attagenus unicolor (Brahm) och *Trogoderma glabrum* (Herbst)

– Sk. Perstorp jvstn, 10.viii.2008. 1 ex av varje art från samma gulskål.

Ytterligare två dermestider som hamnat i gulskålarna! Båda dessa arter är kontrollerade av Andreas Herrmann, Stade, Tyskland, och han anser att det kan finnas ett samband mellan dessa ängrar och någon stekelfamilj.

A. unicolor anges i Catalogus som införd på Go och i Sö, men man bör kanske anse förekomsten i Perstorp som spontan?

Detsamma gäller för *T. glabrum*, (fig. 2) som just 2008 hittades som ny för Sverige på brandfält i Nb (Lundberg i brev). Båda arterna är nya för Skåne.

Figur 2. *Trogoderma glabrum*. Foto: Förf.

Xyletinus fibyensis Lundblad

– Bl. Ronneby, Johannishus jvstn, 4.vii. 2008. 1 ex. Ny för Blekinge.

Oedemera subrobusta (Nokane)

– Sm. Vetlanda, Pauliström jvstn, 24.vii. 2008. 6 ex i tre olika fallor.

– Sm. Gnosjö, Hillerstorp jvstn, 17.vi och 2.vii.2008. Sammanlagt 12 ex.

– Sm. Vaggeryd, Skillingaryd jvstn, 17. vi.2008. Sammanlagt 3 ex i två fallor.

– Sm. Värnamo jvstn, 17.vi, 27.vi och 1.vii.2008. Tillsammans 10 ex.

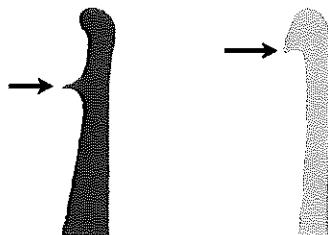
– Sm. Alvesta jvstn, 6.x.2008. 3 ex.

– Sm. Vimmerby, Skvalmon jvstn, 13. vii.2008. 25 ex från fem olika fallor.

– Sm. Vimmerby, Södra Vi jvstn, 10.vi och 13.vii.2008. Sammanlagt 13 ex.

Denna blombagge är nyss avskild från liten blombagge *O. lurida* och är nu funnen i spridda landskap från Småland upp till Lycksele lpm. I Mälardalen har båda arterna visat sig vara lika vanliga (Wanntorp i brev). Eftersom jag har gått igenom ett stort material av dessa arter kan jag konstatera att *O.*

subrobusta troligen saknas i Sk, Bl, Ha och södra Småland! Det sydligaste småländska fyndet fanns från Alvesta. Ny för Småland.

Figur 3. Penisspetsen hos *Oedemera lurida* (t.v.) och *O. subrobusta* (t.h.). De markerade taggarna är egentligen dubbla bredvid varandra! Penis är vanligt mörkare hos *O. lurida*. Den sticker ofta ut ett stycke ur bakkroppsspetsen!

Cylindronotus laevioctostriatus (Goeze)
– Sm. Mönsterås, Blomstermåla S jvstn, 21.v.2008. 1 ex.

En ganska stor tenebrionid som anges i Catalogus som införd till Ha och Nb. Stationen ligger ganska nära en industri som importerar virke och exemplaret kanske kommer därifrån. Ny för Småland.

Oulema obscura (Stephens)
– Bl. Ronneby, Bräkneholby jvstn och
– Bl. Ronneby, Johannishus jvstn, 14.vi.
2008. 1 ex från vardera stationen.
– Bl. Karlskrona, Nättraby jvstn, 14.vi.
2008. 6 ex. Ny för Blekinge.

Zeugophora turneri Power
– Bl. Karlshamn jvstn, 4.vii.2008. 1 ex.
Ny för Blekinge.

Polydrusus formosus (Schaller)
– Sm. Värnamo jvstn, 17.vi, 27.vi och
1.vii.2008. Sammanlagt 4 ex. Ny för
Småland.

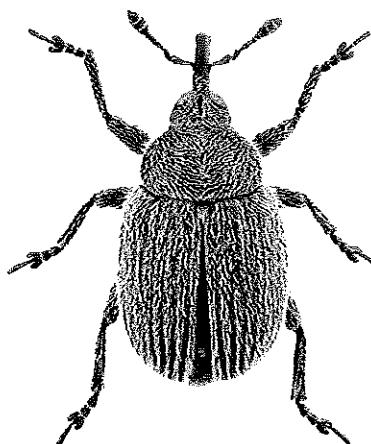
Tychius breviusculus Desb. des Loges
– Bl. Karlskrona jvstn, 3.ix.2008. 1 ex.
Ny för Blekinge.

Rhinusa neta (Germar)

– Sm. Emmaboda jvstn, 5.vii.2008.
Sammanlagt 4 ex från två olika fallor.

Denna vivel som lever på diverse lejongapsväxter – även på odlad lejongap! – är ett utmärkt exempel på en art som inte var väntad att finna i gulskålarna (fig. 4)! Den är inte förrut funnen i Norden och den närmaste fyndplatsen ligger i Litauen. I södra Tyskland lever den på gulsporre på liknande biotoper som banvallarna utgör (Wanntorp i brev). Begrunda allt som återstår att finna på våra järnvägsstationer!

Ny för Sverige.

Figur 4. En hona av den nya viveln *Rhinusa neta* från Emmaboda. Foto: C. Fägerström

Rödlistade arter

Nedan listas de rödlistade arterna i materialet.

VU: Långhorningen gullrisbock *Phytoclea nigricornis* togs i en fälla i Blekinge på en för arten förut okänd lokal.

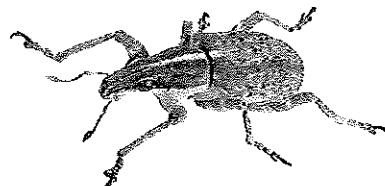
NT: De flesta av de nedanstående togs i bara en fälla vid ett tillfälle. De enda undantagen har antalet fällor angivna. *Harpalus rufipalpis*, *Rhantus notaticollis*, *Ernobioides longicornis*, *Pyrrhidium sanguineum* (2 fällor), *Cryptocephalus sericeus* (23 fällor), *Labidostomis longimana*, *Chrysolina sanguinolenta*, *C. hyperici*.

Övriga intressanta arter

I ett sådant här stort material försvinner ofta många av de arter som inte är nyfynd och/eller rödlistade. De allra flesta individer må vara anonyma trots allt – även om de skrivs in i Artportalen. Jag vill dock lista några av de arter jag tycker bör omnämnas. De skrivs i systematisk ordning utan angivande av familj!

Gabrius astutoides, *Platydracus latebricola*, *Oxyporus rufus*, *Atheta hepatica*, *A. hybrida* (3 olika lokaler), *A. obliterata*, *Oedostethus quadripustulatus*, *Cardiophorus asellus*, *Buprestis octoguttata*, *Reesa vespulae* (ytterligare en änger ute i det frial), *Dasytes aeratus*, *Carpophilus hemipterus*, *Hyperaspis pseudopustulata*, *Exochomus nigromaculatus*, *Coccinella magnifica*, *Sospita vigintiguttata*, *Enicmus histrio*, *Typhaea decipiens*, *Oedemera flavipes*, *Curtimorda maculosa*, *Aromia moscata*, *Agapanthia villosoviridescens*, *Lilioceris merdigera*, *Cryptocephalus nitidulus*, *Phylloptreta astrachanica*, *Sitona gressorius* (fig. 5), *Liophloeus tesselatus*, *Bradybatus kelli*

neri, *Ceutorhynchus geographicus*, *C. inaeffectatus*, *Gymnetron rostellum*, *G. veronicae*, *Marmoropus besseri*.

Figur 5. En av de funna arterna – den stora *Sitona gressorius* (2 ex. Sm. Ålmhult, Sälhult jvstrn, lever på lupiner). Foto: C. Fägerström.

Sammanfattning och tack

Ungefär 22 000 individer har bestämts och ca 750 olika arter har identifierats. Båda dessa tal är anmärkningsvärda! Den undersökta biotopen är ju inte den man främst kommer att tänka på när man vill komma åt skalbaggar, men likväld är resultatet så mäktigt trots den relativt korta insamlingsperioden.

Jag riktar ett hjärtligt tack till Magnus Larsson som lät mig få tillfälle att undersöka de fångade baggarna. Ett stort tack även till Andreas Herrmann, Stig Lundberg, Gösta Gillerfors, Hans-Erik Wanntorp och Torbjörn Ramqvist vilka hjälpt till att bestämma och kontrollera några svårbestämda arter.

Jag ser med stor förväntan fram mot rapporterna från de övriga undersökta insektsordningarna tagna på Banverkets vallar!

Författnad: Borgvägen 10, 382 45 NYBRO.

UFB

Askersund
A. Ringselle
1895

Närke.

Foto: Ulf Nylander

Glanspraktbagge *Buprestis splendens*^{RE} Fabricius, 1775, är ett av de riktigt bekräftigade svenska sagodjuren. Den är funnen på 1800-talet i Närke och Uppland. Det senaste fyndet gjordes av Ringselle 1895 i Närke, och det är detta exemplar som är avbildat med tillhörande etiketter.

Arten lever i grova tallar och biotoper saknas inte i Sverige. Idag hittar man den vackert grönglänsande men mycket sällsynta praktbaggen i några få bergiga ur-skogsområden i Italien och Grekland.

Insektsfynd på snölegor

BENNY HENRIKSSON

Under dagfjärilsinventeringen åt Art-Databanken på norra sidan av Torneträsk under andra veckan i juli 2007 upptäckte Fabian Idensjö (Fabbe) att man kunde hitta fjärilar på snölegor. Eftersom detta inte var resans egentliga syfte använde han främst denna metod då dagfjärilsinventering var omöjlig, som vid ogynnsam väderlek och på kvällar. När Fabbe vid ett tillfälle kom tillbaka till tätlägret med den trevliga arten Richardsons hedfly *Polia richardsoni* bestämde jag mig för att även jag skulle leta på legorna i hopp om att

kunna hitta någon kul fjäril.

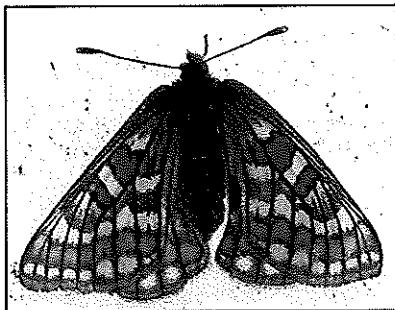
Lön för mödan fick jag snart, då arter som alpigelkottspinnare *Grammia quen-seli* och högnordiskt metallfly *Syn-grapha parelis* kunde införlivas till min samling med hjälp av denna sök-metod.

Vidare undersökningar gjordes första veckan i juli 2008. Förväntningsvärt mycket av andra insekter än fjärilar kunde noteras, såsom steklar, sländor, skalbaggar mm. Vissa arter hittades dess-utom i mängd. Antalet insamlade insektsarter blev totalt ett 80-tal.

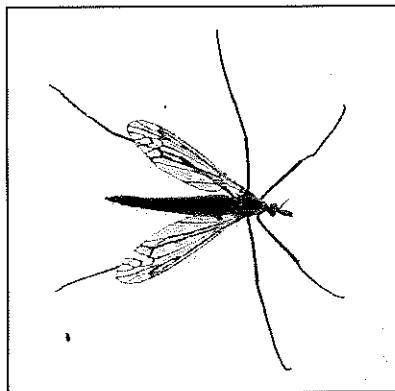
Figur 1. Fabbe och förf. på snölega på norra sidan av Torneträsk under andra veckan i juli 2007.
Foto: Anders Brattström.

Förmodligen var det något fler med tanke på att allt inte kunnat bestämmas då jag saknar tillräcklig litteratur för vissa grupper samt att jag har begränsade kunskaper om flera av insektsgrupperna.

Figur 2. Lappnätfjäril *Euphydryas iduna* på snölega norr om Torneträsk, Vilgesgierdu, 7 juli 2008.

Foto: Förf.

Figur 3. Harkrank på snölega norr om Torneträsk 2007.

Foto Anders Brattström.

Snölegornas läge

De snölegor som främst besöktes - och där även de flesta och intressantaste fynden gjordes - låg på följande platser:

- Omedelbart ost och sydost toppen Láirechohkka
- Ca 1 km syd Láirechohkka (på lägre höjd)
- Två snölegor ost Besses.

Under 2008 besöktes även snölegor på Vilgesgerdu, där bl a lappnätfjäril *Euphydryas iduna* (fig. 2) kunde noteras i antal på legorna.

Deltagare

2007. Fabian Idensjö (IFÖS), Anders Brattström (BAÖS), Björn Holm (BH) och Fredrik Bjerding (BERS).

2008. Anders Brattström (BAÖS), Björn Holm (BH), Fredrik Bjerding (BERS), Stefan Eriksson, Uppsala (ESFS), Nicklas Österberg, Uppsala (NÖ) och Markus Petersson, Nybro (MP).

Arbetstid

Den totala effektiva arbetstiden för samtliga observationer på snölegor under vistelsen på norra sidan av Torneträsk uppskattas under 2007 till ca fyra timmar och 2008 till ca två timmar. Snölegorna var förhållandevis stora och kunde sträcka sig uppskattningsvis ett par hundra meter i längd samt vara ca 15-25 meter breda.

Fabbemetoden

Fenomenet att leta fjärilar på snölegor kommer i varje fall inom denna grupp av samlare i framtiden säkerligen att kallas för Fabbemetoden! Metoden rekommenderas till andra som besöker dessa trakter under sommartid. Vid kanten av snölegor är det känt att man kan hitta diverse jordlöpare, men det nya greppet är att även undersöka snöyan!

Artlista – Insekter funna på snölegor

Där frågecken förekommer är artbestämning eller andra uppgifter osäker /osäkra.

Svenskt namn	Vetenskapligt namn	Kommentar
Småfjärilar		
Mygglik glasvinge	<u><i>Microlepidoptera</i></u>	<u>10 arter</u>
Malar	<i>Synanthesdon culiciformis</i>	Láirecohkka, 1 st
Dvärgbjöksantennmal	<u>Tineider</u>	4 arter
Guldknoppmal	<i>Adela esmarkella</i>	1 st
Trebändad stävmal	<i>Lampronia rupeilla</i>	1 st
Stävmal	<i>Chionodes viduella</i>	1 st. Besses 12/7
Vecklare	<i>Gelechiidae</i> sp. ?	1 st. brun ca 12 mm
Myrlångpalpvecklare	<u>Tortricidae</u>	2 arter
Ljungbrovecklare	<i>Sparganothis rubicunda</i>	flera
Mott	<u>Pyralidae</u>	1 st.
Porfyrlysmott	<i>Pyrausta porphyralis</i>	3 arter
Fjällängsljusmott	<i>Loxostege ephippialis</i>	1 st
Vitfläckigt ängsmott	<i>Anania funebris</i>	talrik
Storfläckor	<u>Macrolepidoptera</u>	<u>1 st</u>
Dagfjärilar	<u>Rhopaiocera</u>	<u>21 arter</u>
Arktisk pärlémorfjäril	<i>Boloria chariclea</i>	6 arter
Dvärgpärlémorfjäril	<i>Boloria improba</i>	1 st
Lappnätfjäril	<i>Euphydryas iduna</i>	1 st.
Puktörneblåvinge	<i>Polynymatus icarus</i> ssp. <i>septentrionalis</i>	ca 10 st
Violett blåvinge	<i>Plebejus optilete</i> ssp. <i>cyparissus</i>	1 st. ♂
Hedblåvinge	<i>Plebejus idas</i> ssp. <i>lapponica</i>	1 st. ♀
Mätare	<u>Geometridae</u>	1 st
Förväxlad fältmätare	<i>Epirrhoe alternata</i>	7 arter
Backfältmätare	<i>Xanthorhoe montanata</i>	1 st
Vitbandad blåhärsfältmät	<i>Rheumaptera subhastata</i>	1 st
Tistelmalmmätare	<i>Eupithecia satyrata</i>	2 st
Dvärgmätare	<i>Pygmaena fusca</i>	
Svartgrå fjällmätare	<i>Glacies coracina</i>	
Nordisk ringmätare	<i>Parietaria vitaria</i>	
Oäkta spinnare	<u>Arctiidae</u>	1 art
Alpigekottspinnare	<i>Grammia quenseli</i>	1 st. -07, 1 st. -08
Nattflyn	<u>Noctuidae</u>	7 arter
Högnordiskt metallfly	<i>Syngrapha parelis</i>	1 st
Blågrått lundfly	<i>Papessa biren</i>	1 st
Vitvingat hedfly	<i>Sympistis heliophila</i>	1 st
Lapskt hedfly	<i>Sympistis lapponica</i>	1 st
Svartfläckigt hedfly	<i>Anarta melanopa</i>	talrik
Richardsons hedfly	<i>Polia richardsoni</i>	1 st
Föränderligt jordfly	<i>Diarsia mendica</i> ssp. <i>borealis</i>	1 st.
	<u>Coleoptera</u>	1 st.
Skalbaggar		<u>14 arter</u>
Jordlöpare	<u>Carabidae</u>	2 arter
Alpin kornlöpare	<i>Amara alpina</i>	det. O. Nodmar
Snölöpare	<i>Nebria nivalis</i>	det. O. Nodmar
Kortvingar	<u>Staphylinidae</u>	1 art
	<i>Tachinus elongatus</i>	det. O. Nodmar

Bladhorningar	Scarabaeidae	1 art
	<i>Aphodius piceus</i>	det. O. Nodmar
Knäppare	Elateridae	2 arter
	<i>Eanus costalis</i>	det. O. Nodmar
	<i>Selatosomus impressus</i>	det. O. Nodmar
Kulbaggar	Byrrhidae	1 art
	<i>Byrrhus fasciatus</i>	det. O. Nodmar
Nyckelpigor	Coccinellidae	1 art
En norrländsk art	<i>Coccinella trifasciata</i>	det. O. Nodmar, flera ex
Flugbaggar	Cantharidae	1 art
	<i>Podabrus lapponicus</i>	det. O. Nodmar, 2 ex
	<i>Podabrus obscuripes</i>	det. O. Nodmar
Långhorningar	Cerambycidae	
Björkvedbock	<i>Saperda scalaris</i>	det. HEYS, 1 st.
Bladbaggar	Chrysomelidae	1 art
	<i>Chrysomela (Melasoma) lapponica</i>	det. O. Nodmar
Vivlar	Curculionidae	1 art
	<i>Otiorhynchus arcticus</i>	det. O. Nodmar, 2 ex.
Dykare	Dytiscidae	1 art
	<i>Agabus melanarius</i>	det. O. Nodmar

Den vackra bladbaggen *Chrysomela lapponica* funnen på snötäcket. Foto: C. Fägerström

Övriga insekter

Dagsländor	Ephemeroptera	2 arter
Trollsländor	Anisoptera	2 arter
Fjällmosaikslända	<i>Aeshna caerulea</i>	det. C. Philipsson (CPHS)

ca 35 arter

Annan trollslända	?	
Bäcksländor	Plecoptera	1 art
Bärfisar	Pentatomidae	1 art
Ormhalsländor	Raphidiidae	1 art
Näbbsländor	Mecoptera	1 art
Nattsländor	Trichoptera	2 arter
Harkrankar	Tipulidae	2 arter ?
Stickmyggor	Culicidae	1 art
Knott	?	1 art
Bromsar	Tabanidae	1 art
Rovflugor	Asilidae	1 art
Spyflugor/Husflugor	Calliphoridae/Muscidae	flera arter
Jättefluga	?	1 art
Växtsteklar	Sympyta ?	1 art
Klubbhornstekel	?	1 art
Parasitsteklar	Ichneumonidae ?	8 arter ?
Myror	Formicidae	2 arter
	<i>Formica aquilonia</i>	det. (OH) & (PC)
	<i>Formica lugubris</i>	det. (OH) & (PC)
Bin	Apoidea ?	1 art
	<i>Osmia nigriventris</i>	det. (FAZS) & (AN)

Tack

Ett stort tack till alla som har bidragit till att denna artikel kunnat skrivas:

- Fredrik Bjerding (BERS) för synpunkter på manuskriptet.
- Fabian "Fabbe" Idensjö (IFÖS) för tipset till den beskrivna metoden.
- Owe Nodmar för bestämning av skalbaggar.

- Conny Philipsson (CPHS) för bestämning av trollslända.
- Anders Brattström (BAÖS) som bidragit med foton från expeditionen.
- Markus Franzen (FAZS) & Anders Nilsson (AN) för bestämning av biet.
- Olle Högmo (OH) & Peter Cederström (PC) för bestämning av myrorna.

Litteratur

- Chinery, M. 1986. Insekter i Europa. – Bonniers. ISBN-nr 91-3450918-6.
- Palm, E. 1986. Nordueropas Pyralider. – Fauna Bøger. ISBN 87-88738-04-3.
- Skou, P. 1984. Nordens Målere. Danmarks Dyreliv, Bind 2. – Stensrup (Apollo books). ISBN-nr 87-88738-02-7.
- Skou, P. 1991. Nordens Ugler. Danmarks Dyreliv, Bind 5. – Stensrup (Apollo books). ISBN-nr 87-88757-26-9.
- Svensson, I. 2006. Nordens Vecklare. – Entomologiska Sällskapet i Lund. ISBN 91-631-3490-X.
- Svensson, I., Elmqvist, H., Gustavsson, B., Hellberg, H., Imby, L. & Palmqvist, G. 1994. Catalogus Lepidopterorum Sueciae. – Entomologiska föreningen och Naturhistoriska Riksmuseet. Stockholm.
- Svensson, I. & Palmqvist, G. 1990. Förteckning över svenska fjärilsnamn. – Entomologiska föreningen och Naturhistoriska Riksmuseet. Stockholm.

De gamla granskogarnas sista sus

BENGT EHNSTRÖM -- Medlem i FSOE (9)

Eftersom jag är född i kanten av den gamla granskogen blev jag redan 1952 intresserad av allt som flög omkring och främst kröp på granvirke i skogen. Angrepp av granbarkborrar var ett allmänt inslag i de smala bondskiften som gick uppför bergslutningarna. Under de första åren fick jag hjälps av Gunnar Dahlgren (känd *Saprinus*-specialist) som jag hade som kemilärare på den kommunala mellanskolan i Vansbro. Han flyttade senare till Emma-boda och då fick jag Einar Klefbeck som mentor under några år.

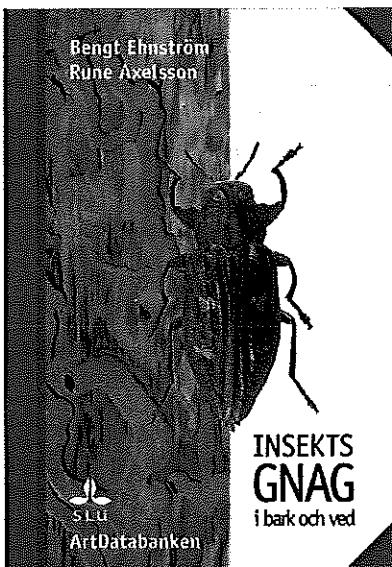
Samlingar och studier

Redan som 17-åring fick jag en tillfällig anställning på avdelningen för skogsentomologi vid Statens Skogs-forskningsinstitut under en sommar och höst. Där fick jag tillgång till en ganska stor jämförelsesamling av insekter samt en mängd med entomologisk litteratur. Min dåvarande chef professor Viktor Butovitsch var själv en kunnig skogsentomolog, som även var kunnig på många skalbaggars biologi.

Efter min militärtjänstgöring fick jag komma tillbaka till skogsentomologerna och så småningom läste jag in gymnasiekurserna på kvällsgymnasium. På entomologiska föreningen i Stockholm träffade jag flera unga entomologer med vilka jag gjorde eksursioner under helgerna i den intressanta Mälarnaturen. I tjänsten fick jag även många tillfällen att resa omkring i hela landet och anlägga och avläsa försök med resultat att man hade möj-

lighet att samla en del ute i fält på fridtiden.

Efter studentexamen läste jag botanik, zoologi och naturgeografi på Stockholms Universitet och började först som assistent, sedan som fältentomolog och forskningsledare på avdelningen för skogsentomologi som under tiden ut-lokaliserats till Uppsala och redan innan gått upp i det nybildade Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU.

Bengt Ehnströms och Rune Axelssons *Insektsgnag i bark och ved* – redan en klassiker!

Redan i mitten av 1970-talet började jag och ett par andra tjänstemän med att arbeta med naturvård i skogsbruket. En rad med kurser för skogstjänstemän i

detta ämne startade. Dessa arrangerades av såväl Skogsstyrelsen som bolag. Under denna period fick vi även möjlighet att skriva böcker över både fauna och floravård bekostade av Skogsstyrelsen. Under de sista åren av min yrkesverksamma tid lämnade jag skogsentomologerna och flyttade över till ArtDatabanken. Även efter min pensionering 2002 har jag fortsatt med utredningar om insekter åt olika myndigheter.

Gotland och Dalarna

Under hela denna tid samlade jag naturligtvis skalbaggar och fjärilar på min fritid. Speciellt under de nio år som jag hade en sommarstuga på Gotland. Täta besök i min gamla hembygd i Dalarna gjorde dock att kontakten med de mer boreala skogsbestånden aldrig släpptes. Att följa hur nästan alla gamla fina barrskogar i omgivningen avverkades var oerhört smärtssamt. Jag fick möjlighet att medverka så att några områden fredades som naturreservat. Just nu sitter jag som ordförande i den lokala Naturskyddsforeningen och är även med i styrelsen i Länsförbundet, där jag kan fortsätta med det viktiga naturskyddsarbetet.

Tacksamhet – men sorglig hågkomst

Under de över 55 år som jag samlat insekter och även fått möjlighet att ha entomologi som yrke samt att skriva diverse böcker känner jag naturligtvis en stor tacksamhet över min situation att kunna syssla med insekter under så lång tid.

Samtidigt ger det mig en sorglig hågkomst av hur det såg ut, inte enbart i

min hemtrakt utan även i den större delen av det boreala skogslandskaps för ett halvt sekel sedan. Många arter lever nu kvar på näder under någon tid framöver i de alltför små områden som avsatts som naturreservat eller för tillfället satts åt sidan som nyckelbiotoper.

Kanske uppröjning, äntligen!

Jag har även under hela min aktiva tid intresserat mig för det öppna landskapets arter. Vivlarna har varit ett av mina största intressen. Även fjärilarnas och andra insektsgruppars tillbakagång i landskapet har intresserat mig.

Omedelbart efter min pensionering för 6 år sedan trodde jag att jag skulle få tid att bestämma upp materialet i alla kartonger som är fylda med obestämt men lokaletiketterat material. Av detta har det knappast blivit intet! Bokskrivande, remisser och utredningar droppar stadigt in och därfor hoppas jag att jag skulle kunna få några lugna år i framtiden att röja upp lite i det insamlade materialet.

Gissningar till en början

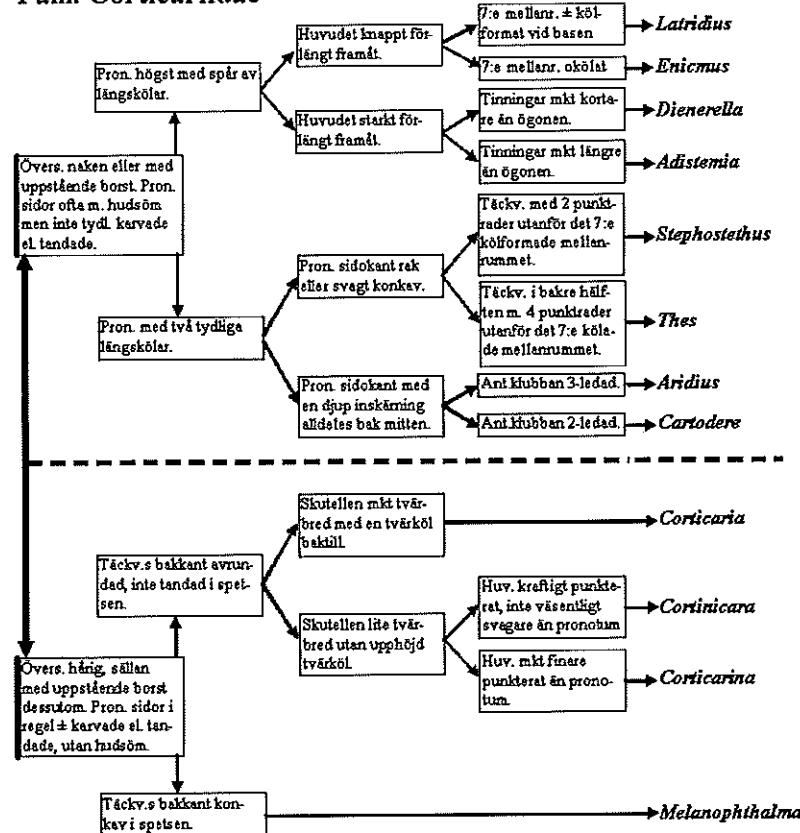
En av slutsummeringarna av mitt yrkesverksamma liv är att jag lyckats intressera en del yngre mäniskor att starta forskningsprojekt om insekter främst i skogliga miljöer och följa dem fram till doktorsexamen. Inom naturvårdsområdet fanns det till stor del endast kvalificerade gissningar till en början. Mycket av vad man sade på olika typer av utbildningar för nära trettio år sedan har genom forskningsprojekt dock visat sig stämma – och det känns ju lugnande!

De besvärliga mögelbaggarna – hjälp till självhjälp

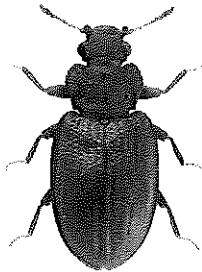
BENGT ANDERSSON

Mögelbaggarna innehåller ganska många arter som kan vara svåra att artbestämma. Nedan en liten hjälp att åtminstone komma fram till rätt släkte!

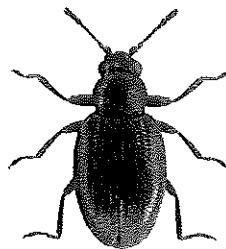
Fam. Corticariidae

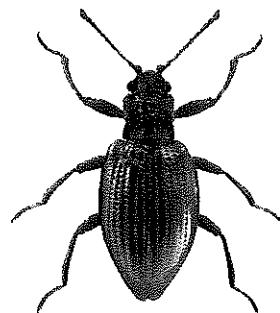
Omarbetad efter Anders Vik. 1995. Norske Insektsstabeller. Nr 15.
– Norsk Entomologisk Forening.

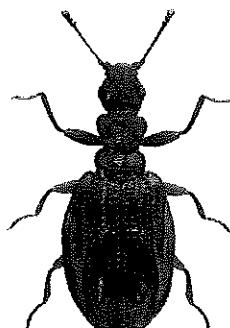
Enicmus testaceus

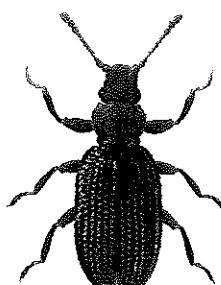
Corticarina gibbosa

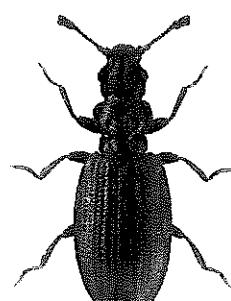
Latridius lardarius

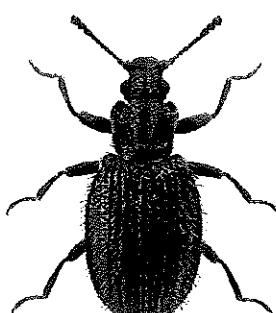
Aridius nodifer

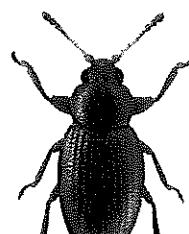
Dienerella ruficollis

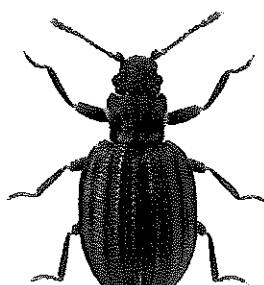
Cartodere constricta

Latridius hirtus

Corticarina truncatella

Thes bergrothi

Illustrationer efter tillstånd av Lech Borowiec. Besök gärna hans sajt med utmärkta bilder:
<http://www.colpolon.biol.uni.wroc.pl/index.htm>

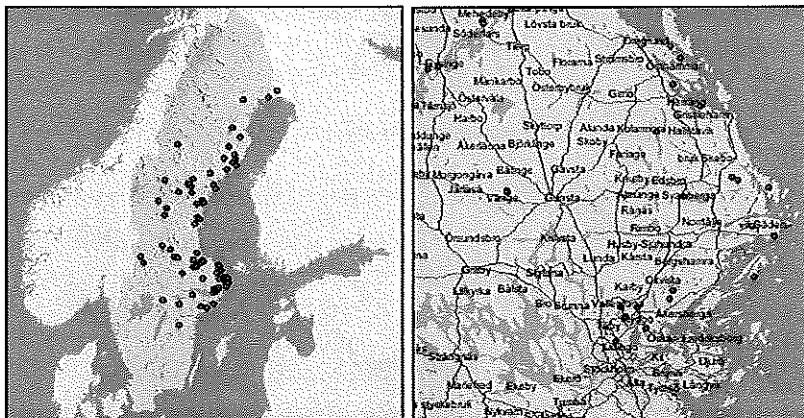
Artportalen och skalbaggskatalogen – Ett lyft för skalbaggsfaunistiken i Sverige

HANS-ERIK WANNTORP

Att insektssamlande är kul och lärorikt vet vi ju alla. Det är spännande att få nya kunskaper om arternas biologi och förekomst. Att kunna berätta om de nya kunskaperna för kollegor är både tillfredsställande och viktigt. Nästan allt vi vet om skalbaggarnas förekomst och biologi i landet härstammar från amatörentomologer som meddelat sina fynd på olika sätt. Tyvärr stannar mycket kunskap i lådor och anteckningsböcker, och det är tråkigt och bortkastat när mödosamt inskaffad information försvinner.

Artportalen

Därför är det ytterst glädjande att vi på kort tid har fått två nya hjälpmittel att sprida vår kunskap. På nätet finns Artportalen, där vi kan mata in våra fynd och dokumentera information om både lokal och biologi på ett sätt som vi tidigare bara kunnat drömma om. Fynden lagras i en gemensam databas, och det finns många olika möjligheter att därefter få fram information för varje art, som listor – och särskilt givande – som utbredningskartor. Man kan också ta fram info om en art eller alla.

Figur 1. Kartbilder från Artportalen som visar förekomsten av älggräsjordloppan *Altica engstromi* i Sverige (t.v.) och östra Uppland (t.h.). Till grund ligger granskade och kontrollbestämda beläggexemplar från nästan alla svenska samlingar,

Arter kan visas i en större eller mindre ruta, landskap, län, kommun eller församling. Artportalen är häpnadsväckande mångsidig.

Skalbaggskatalogen

Sedan en tid tillbaka finns dessutom en version av Skalbaggskatalogen på nätet i anslutning till Artportalen. Som bakgrund ligger den uppdaterade version av 1995 års tryckta katalog som fram till 2006 fanns på Riksmuseets hemsida. Landskapsuppgifterna från denna katalog med belagda fynd visas med grå text, och över denna bakgrund visas fynd från Artportalen med avvikande färg. Genom att klicka på de färgmarkerade landskapsbeteckningarna kan man lätt se vilka fynd som informationen baseras på. De nya landskapsfynden framträder lysande i rött.

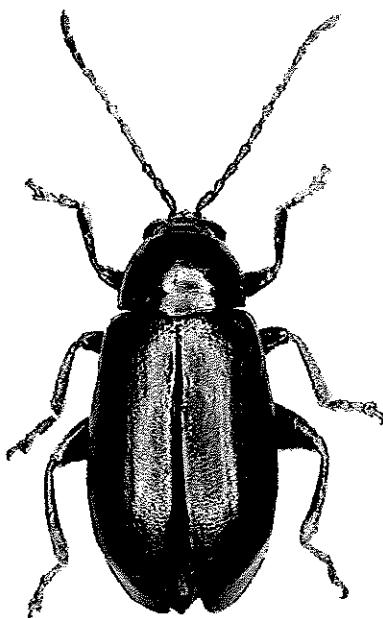
De nya fynd som är kontrollerade och/eller säkert belagda är speciellt markerade. Det är alltså lätt att se vilka av katalogens uppgifter som ännu inte har något belägg rapporterat och vilka som är nyrapporterade. Samma information kan man också få i form av en landskapskarta, där landskapen markeras på motsvarande sätt.

Tidsfönster

En nyhet i katalogen är att det nu finns fyra tidsfönster. Man kan för varje art klicka på en klocksymbol och se om det finns uppgifter för de fyra tidsfönstren som finns: fram till och med 1899; 1900–1949; 1950–1999 och från och med 2000. Här finns alltså stora möjligheter för både äldre och yngre entomologer att komplettera katalogen genom att mata in fynd från sina samlings i Artportalen.

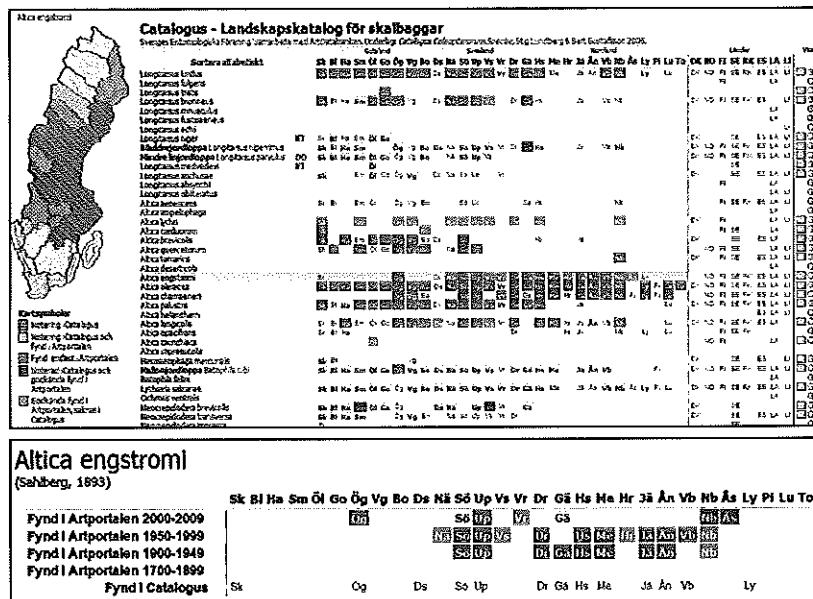
En arbetsgrupp för skalbaggskatalogen bildades av intresserade för några år sedan och där bestämdes att arbetet med den nya katalogen skulle knytas

till Artportalen på det här sättet. Programmerare vid ArtDatabanken har hjälpt oss med att ta fram den nuvarande nätversionen av katalogen. Efterhand är det meningen att alla arter och alla relevanta tidsfönster ska dokumenteras med kontrollbestämda beläggexemplar med unika ID-nummer, ett stort arbete som för närvarande pågår och där alla är välkomna att hjälpa till.

Figur 2. Älggräsjordloppa *Altica engstromi*.

Foto: Bert Gustafsson.

Figur 3. Överst en sida ur landskapskatalogen med *Altica engstromi* markerad. Älggräsjordloppans förekomst visas på kartan till vänster och motsvarande uppgifter finns den markerade raden. Längst till höger syns en liten klocksymbol. Om man klickar på den får man fram beläggens fördelning över de fyra tidsfönstren, vilket visas nedtill.

Älgräsjordloppan är rätt svårbestämd och som synes har kataloguppgifti sakenats från flera landskap trots att belägg funnits i samlingarna. Från några landskap där den uppgivits i katalogen har å andra sidan inga belägg påträffats och förmodligen beror åminstone uppgiften från Skåne på felbestämning.

Alla kan mata in nya uppgifter

Alla som så önskar kan ju mata in uppgifter i Artportalen och detta leder ofelbart till att felaktigheter uppstår. I och med att samlare och belägg finns dokumenterade kan misstänkta fel kontrolleras och rättas till av kvalitetsgranskare ("validerare"). Osannolika uppgifter som det inte finns belägg för eller som inte korrigeras döljs efterhand för andra än rapportören och försätter därmed från kartor och listor (om man inte särskilt söker efter "icke godkända" uppgifter).

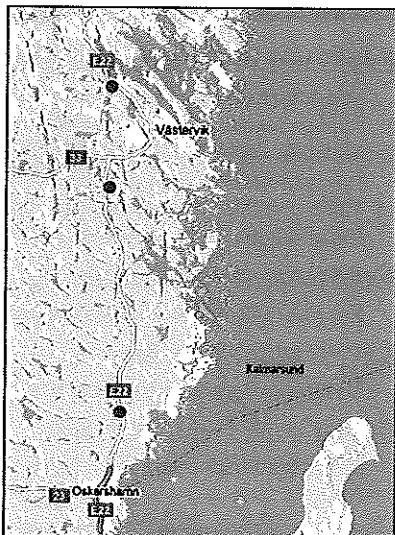
För närvarande finns det omkring 200.000 observationer av skalbaggar inlagda i Arportalen och antalet växer för närvarande med omkring 100.000 per år.

Belägg

Många observationer till Artportalen saknar dokumentation i form av foto eller beläggsexemplar. För kritiska arter kommer sådana uppgifter efterhand att ifrågasättas och i många fall hamna i bland de overiförade uppgifterna. Jag kan inte nog uppmana alla att spara belägg för så många uppgifter som

möjligt och att ange detta vid inrapportering. Ett belägg borgar naturligtvis inte för att uppgiften är korrekt, men ett belägg kan alltid kontrolleras om det behövs.

Dela med dig av dina synpunkter och kunskaper, till exempel här i Lucanus, men också till Artportalen – tillsammans kan vi åstadkomma något häftigt och epokgörande!

Bibagge *Apalus bimaculatus*.
Karta som visar de inrapporterade
fyndplatserna i Kalmar län.

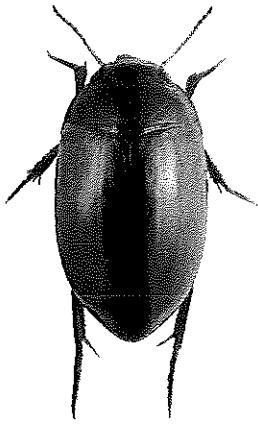
Internet-adresser

Artportalen: <http://www.artportalen.se/bugs/default.asp>

Skalbaggskatalogen: <http://www.artportalen.se/bugs/catalogus.asp>

Förfs adress: Wirséns väg 19, 186 50 VÄLLENTUNA.

SydOstBaggen

Agabus clypealis^{VU} (Thomson, 1867), 6 mm. Tillhör familjen Dytiscidae, dykare och är bland de minsta i släktet *Agabus*. Länge endast känd genom 1800-talsfynd från Skåne och en sentida lokal på Öland. Under det senaste decenniet återfunnen på flera öländska lokaler, samtliga belägna i en relativt begränsad del av Mittlandsskogen.

Arten är ett vattenlevande rovdjur som lever i mossar med svag vattengenomströmning samt i bäckar som avvattnar mossarna. Den håller till i vegetationen bestående av bland annat *Fontinalis*-mossor och starr i bäckkanterna. Om somrarna torkar vattensamlingarna mer eller mindre ut. Arten övervintrar sannolikt som adult. De flesta av fynden är gjorda under vårsommar.

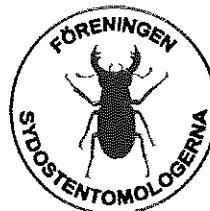
(Från ArtDatabankens Artfakta)

Foto: C. Fägerström

FSOE – Programmet 2009

Sönd 10 maj 10.00 – Ryssby kyrka, Rockneby

Sandmarksexkursion – Vi kommer att besöka ett par sandiga lokaler i trakterna av Rockneby och Bäckebo. Målet för dagen blir att observera det spektakulära svartpälzbiet *Anthophora retusa*^{VU}. Medtag matsäck. Vid ösregn har vi exkursion i alla fall.
Info: Magnus Larsson 070-975 89 67

Lörd 15 augusti – Stenbrohult, Linnébygdens

Sommarexkursion. Kolla www.fsoe.se. Anmäl till Hasse 0485-320 32.

Tisd 6 oktober 19.00 – Skogsby

Reserportage från Rumänien. Anders Brattström och Benny Henriksson.

Tisd 1 december – Skogsby 19.00

Årets fynd inkl. traditionellt Kåseri – Året som gått av Bengt Andersson.

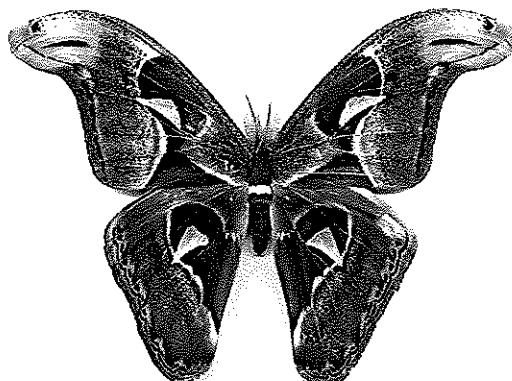

Annons

NATURSKÅPET

ENTOMOLOGISKT MATERIEL

Insektsnålar
Microstift
Håvringar
Håvpåsar
Håvskaff
Teleskopskaft
Spännbrädor
Microbrädor
Pergaminpapper
Konvolut
Plastazote
Samlarlådor
Samlarlådor
Monterade fjärilar

Skicka ett mail till mig: sten-a.andersson@telia.com
Ring eller faxa på ☎ 0485-565 440

© A&P Design 1999